

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Факультет гуманітарно-педагогічний**

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри
соціальної роботи та реабілітації
(назва кафедри)

_____ Сопівник І. В.
(підпис) (ПІБ)

« _____ » _____ 2025 р.

**БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему «Соціальна робота з молоддю засобами соціальних мереж»**

Спеціальність 231 Соціальна робота
(код і назва)

Гарант освітньої програми

доктор педагогічних наук, професор
(науковий ступінь та вчене звання)

_____ Осадченко І. І.
(підпис) (ПІБ)

Керівник бакалаврської кваліфікаційної роботи

кандидат педагогічних наук
(науковий ступінь та вчене звання)

_____ Власенко К.О.
(підпис) (ПІБ)

Виконала

_____ (підпис)

_____ Вітер О.І.
(ПІБ студента)

КИЇВ – 2025

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Факультет гуманітарно-педагогічний**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

соціальної роботи та реабілітації

(назва кафедри)

Сопівник І. В.

(підпис)

(ПІБ)

« _____ » _____ 2025 р.

З А В Д А Н Н Я

на виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи

студентки

Вітер Оксани Ігорівни

Спеціальність 231 Соціальна робота

(код і назва)

Тема бакалаврської кваліфікаційної роботи **«Соціальна робота з молоддю засобами соціальних мереж»**

затверджена наказом ректора НУБіП України від «08» 04 2025 року № 581 «С»

Термін подання завершеної роботи (проекту) на кафедру «20» травня 2025 р.

(рік, місяць, число)

Вихідні дані до бакалаврської кваліфікаційної роботи: *наукові розробки вітчизняних і зарубіжних учених; матеріали періодичних видань; навчальна та довідкова література з теми дослідження.*

Перелік питань, які потрібно розробити:

1. Здійснити теоретичний аналіз соціальної роботи з молоддю засобами соціальних мереж
2. Охарактеризувати форми та методи соціальної роботи з молоддю засобами соціальних мереж
3. Діагностувати ефективність використання соціальних мереж у соціальній роботі з молоддю
4. Обґрунтувати та експериментально перевірити програму соціальної роботи з молоддю засобами соціальних мереж

Дата видачі завдання «13» вересня 2024 р.

Керівник бакалаврської кваліфікаційної роботи

Власенко К.О.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Завдання прийняла до виконання

(підпис)

Вітер О.І.

(прізвище та ініціали студента)

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1.ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З МОЛОДДЮ ЗАСОБАМИ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ	8
1.1. Соціальна робота з молоддю: поняття, завдання та принципи	8
1.2. Вплив соціальних мереж на поведінку та ціннісні орієнтації молоді	16
<i>Висновки до першого розділу</i>	21
РОЗДІЛ 2.МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З МОЛОДДЮ ЗАСОБАМИ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ	24
2.1. Форми та методи соціальної роботи з молоддю засобами соціальних мереж.....	24
2.2. Діагностика ефективності використання соціальних мереж у соціальній роботі з молоддю.....	30
<i>Висновки до другого розділу</i>	39
РОЗДІЛ 3.ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА РОБОТА З ПЕРЕВІРКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОГРАМИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З МОЛОДДЮ ЗАСОБАМИ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ	41
3.1. Обґрунтування та експериментальна перевірка програми соціальної роботи з молоддю засобами соціальних мереж	41
3.2. Аналіз та інтерпретація результатів експериментальної роботи	46
<i>Висновки до третього розділу</i>	58
ВИСНОВКИ	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	62
ДОДАТКИ	66

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота на тему «Соціальна робота з молоддю засобами соціальних мереж» має таку структуру: 1) картку кваліфікаційної бакалаврської роботи; 2) титульний аркуш; 3) завдання до виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи; 4) реферат; 5) зміст; 6) вступ; 7) основну частину (три розділи); 8) загальні висновки; 9) список використаних джерел; 10) додатки. У роботі подано 5 таблиць. Список використаних джерел складає 42 позиції. Обсяг основного тексту роботи – 56 сторінок. Загальний обсяг бакалаврської кваліфікаційної роботи – 74 сторінки.

У першому розділі розглянуто теоретичні основи соціальної роботи з молоддю засобами соціальних мереж, зокрема розкрито поняття, завдання та принципи соціальної роботи з молоддю, а також проаналізовано вплив соціальних мереж на поведінку та ціннісні орієнтації молодих людей у сучасному суспільстві.

У другому розділі «Методичні засади соціальної роботи з молоддю засобами соціальних мереж» охарактеризовано найефективніші форми та методи соціальної роботи в онлайн-середовищі, а також представлено діагностику ефективності використання соціальних мереж у процесі соціальної роботи з молоддю.

У третьому розділі «Експериментальна робота з перевірки ефективності програми соціальної роботи з молоддю засобами соціальних мереж» обґрунтовано, розроблено та апробовано програму соціальної роботи, спрямовану на підвищення ефективності соціальної роботи з молоддю засобами соціальних мереж, здійснено аналіз результатів експериментальної роботи та інтерпретовано отримані дані.

Ключові слова: соціальна робота, молодь, соціальні мережі, форми та методи соціальної роботи, програма соціальної роботи, ціннісні орієнтації, онлайн-комунікація, діагностика ефективності.

ВСТУП

Сучасне суспільство перебуває в умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій, що суттєво впливає на всі сфери життя, зокрема й на соціальну роботу. Молодь, як одна з найбільш активних демографічних груп, значною мірою інтегрована у цифровий простір, що створює нові можливості та виклики для соціальних працівників.

Соціальні мережі стали не лише платформою для спілкування, а й ефективним інструментом для розповсюдження інформації, залучення молоді до соціальних ініціатив та реалізації профілактичних програм. Водночас, незважаючи на активне використання соціальних мереж молоддю, їхній потенціал у сфері соціальної роботи ще не повністю розкритий і потребує подальшого дослідження.

Актуальність дослідження обумовлена необхідністю підвищення ефективності соціальної роботи з молоддю в умовах цифрової епохи. Використання соціальних мереж відкриває нові перспективи для інформування, комунікації та залучення молодих людей до соціально значущих ініціатив.

Зокрема, соціальні працівники можуть застосовувати онлайн-інструменти для профілактики девіантної поведінки, формування активної громадянської позиції, підтримки вразливих категорій молоді та організації волонтерських заходів. Однак ефективність таких методів потребує емпіричної перевірки та розробки методичних рекомендацій щодо їх впровадження у практику соціальної роботи.

Проблематика соціальної роботи із використанням цифрових технологій є предметом дослідження багатьох науковців. Значний внесок у вивчення цієї тематики зробили такі дослідники, як О. Белінська, Р. Гнатюк, Т. Данильченко, Ю. Данько, І. Іванова, О. Козлова, О. Коневщинська, О. Немеш, С. Похилько, Г. Розлуцька, М. Чалабієва, О. Шахова, Я. Шугайло та інші. У їхніх роботах аналізуються питання цифрової соціалізації молоді, використання соціальних мереж у громадських ініціативах, можливості та ризики онлайн-комунікацій для молодіжної аудиторії. Проте, незважаючи на наявні наукові напрацювання,

залишається недостатньо дослідженим питання методичного забезпечення соціальної роботи з молоддю засобами соціальних мереж та практичної оцінки ефективності таких підходів.

Мета дослідження – обґрунтувати та експериментально перевірити програму соціальної роботи з молоддю засобами соціальних мереж.

Для досягнення мети поставлено такі **завдання дослідження**:

1. Здійснити теоретичний аналіз соціальної роботи з молоддю засобами соціальних мереж
2. Охарактеризувати форми та методи соціальної роботи з молоддю засобами соціальних мереж
3. Діагностувати ефективність використання соціальних мереж у соціальній роботі з молоддю
4. Обґрунтувати та експериментально перевірити програму соціальної роботи з молоддю засобами соціальних мереж

Об'єктом дослідження є соціальна робота з молоддю засобами соціальних мереж.

Предметом дослідження є програма соціальної роботи з молоддю засобами соціальних мереж.

Для досягнення поставленої мети використано такі **методи дослідження**: теоретичні методи: аналіз наукової літератури, нормативно-правових документів та емпіричних досліджень, що стосуються соціальної роботи з молоддю та цифрової комунікації; емпіричні методи: анкетування студентів щодо їхньої залученості в соціальні ініціативи через соціальні мережі; опитування викладачів та кураторів щодо ефективності соціальних мереж у соціальній роботі з молоддю; спостереження за активністю молоді в рамках експериментальної програми; аналіз контенту соціальних мереж, які використовуються для соціальної роботи; оцінка ефективності запропонованих методів шляхом порівняння результатів до та після експерименту.

Теоретична значущість дослідження полягає у систематизації та узагальненні наукових підходів до соціальної роботи в умовах цифрової

трансформації. Отримані результати можуть бути використані для подальших досліджень у галузі соціальної роботи, молодіжної політики та цифрових комунікацій.

Практична значущість дослідження полягає у розробці програми соціальної роботи з молоддю засобами соціальних мереж. Запропонована програма може бути використана соціальними службами, громадськими організаціями та закладами освіти для підвищення ефективності соціальної роботи.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел (42 найменування) та 3 додатків. Робота містить 5 таблиць. Обсяг основного тексту роботи – 56 сторінок. Загальний обсяг бакалаврської кваліфікаційної роботи – 74 сторінки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З МОЛОДДЮ ЗАСОБАМИ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ

1.1. Соціальна робота з молоддю: поняття, завдання та принципи

Соціальна робота з молоддю є важливою складовою соціальної політики, спрямованої на створення умов для повноцінного розвитку молодого покоління, його соціалізації та інтеграції в суспільство. В умовах сучасних соціальних викликів, серед яких зростаюча цифровізація, соціальна нерівність, проблеми працевлаштування та психологічного благополуччя, роль соціальної роботи набуває особливого значення.

Молодь є однією з найбільш чутливих до змін категорій населення, тому для ефективної взаємодії з нею необхідно враховувати особливості цього вікового періоду, потреби та виклики, з якими вона стикається. Важливим аспектом є використання інноваційних підходів у соціальній роботі, серед яких значне місце займають цифрові технології та соціальні мережі. Вони не лише змінюють комунікаційні практики молодих людей, а й створюють нові можливості для взаємодії соціальних працівників із молодіжною аудиторією.

Відповідно до Закону України «Про основні засади молодіжної політики», молоддю вважаються особи віком від 14 до 35 років, які є громадянами України, іноземцями або особами без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах (п. 17 ч. 1 ст. 1). Такий широкий віковий діапазон відображає особливості соціального становлення людини, що охоплює період переходу від дитинства до зрілої самостійності [24].

Молодь є специфічною соціально-демографічною групою, яка знаходиться на етапі активного формування світогляду, професійної орієнтації, соціальної та економічної незалежності. У цей період відбувається інтенсивне засвоєння суспільних норм, розвиток особистісної ідентичності та інтеграція в громадське життя.

Визначення молоді в законодавстві є важливим для розробки та реалізації державної молодіжної політики, соціальних програм і заходів, спрямованих на підтримку цієї категорії населення. Молодь є стратегічним ресурсом суспільства, оскільки саме вона формує майбутнє країни та забезпечує її розвиток.

Однак молоді люди часто стикаються з низкою соціальних проблем: труднощами у працевлаштуванні, житловими питаннями, нестачею доступних освітніх і соціальних послуг, впливом негативних явищ (наркотики, злочинність, насильство). Саме тому держава приділяє особливу увагу підтримці молоді, створюючи умови для її розвитку, самореалізації та соціального захисту, що є основним завданням молодіжної політики та соціальної роботи.

Розглянемо сутність поняття «соціальна робота» з наукової точки зору.

Сех М. зазначає, що «...соціальна робота – це цілеспрямована професійна діяльність, що ґрунтується на теоретичних знаннях та практичних навичках, спрямована на допомогу людям у вирішенні їхніх проблем та покращенні якості їхнього життя» [29, с. 72]. Соціальні працівники використовують свої знання та навички для оцінки потреб людей, розробки планів допомоги, надання соціальних послуг, захисту прав та інтересів людей, а також сприяння соціальним змінам.

За Ялдіним І., соціальна робота – це «...метод соціальної допомоги, який використовується для надання комплексної підтримки людям, які перебувають у складних життєвих обставинах [39, с. 57]. Цей метод ґрунтується на принципах індивідуального підходу, поваги до особистості, конфіденційності та співпраці. Соціальна робота включає такі компоненти, як психологічне консультування, соціальне консультування, адвокація, організація соціальних послуг та інші».

Утвенко В. тлумачить соціальну роботу як «...галузь знань, яка охоплює теоретичні та практичні аспекти соціальної роботи. Вона включає в себе вивчення історії соціальної роботи, теорій соціальної роботи, методів

соціальної роботи, етики соціальної роботи, а також політики та практики соціальної роботи. Соціальна робота як галузь знань постійно розвивається, ґрунтуючись на нових дослідженнях та досвіді практичної роботи» [33, с. 69].

Важливо зазначити, що всі ці три визначення тісно пов'язані між собою. Соціальна робота як професійна діяльність ґрунтується на знаннях та методах, які вивчаються в рамках галузі знань «соціальна робота». Ці знання та методи використовуються для надання соціальної допомоги людям, які потребують підтримки.

Таким чином, соціальна робота – це цілеспрямована професійна діяльність, спрямована на допомогу людям у вирішенні їхніх проблем та покращенні якості їхнього життя. Соціальні працівники використовують свої знання та навички, щоб допомогти людям впоратися з труднощами, пов'язаними з бідністю, безробіттям, інвалідністю, старінням, сімейними проблемами та іншими факторами.

Визначимо сутність соціальної роботи з молоддю. Соціальна робота з молоддю – це професійна діяльність, спрямована на підтримку, соціальний захист і розвиток молодих людей, що передбачає використання спеціальних методів і технологій для вирішення їхніх соціальних проблем. Вона охоплює широкий спектр завдань, починаючи від надання консультаційної допомоги та соціального супроводу до реалізації державних програм підтримки молоді. У різних країнах ця діяльність регламентується на законодавчому рівні та включає реалізацію стратегій щодо освіти, працевлаштування, профілактики соціально небезпечних явищ та розвитку громадянської активності [30, с. 68].

Особливістю соціальної роботи з молоддю є її динамічний характер, адже молодіжне середовище постійно змінюється під впливом соціальних, економічних та технологічних факторів. Молоді люди відзначаються високим рівнем мобільності, швидкою адаптацією до нових умов, активною взаємодією у цифровому просторі. Це вимагає від соціальних працівників застосування гнучких, сучасних та інтерактивних методів роботи, зокрема використання

онлайн-комунікації, соціальних мереж та цифрових платформ для підтримки молоді [1, с. 34].

Ще однією важливою особливістю соціальної роботи з молоддю є необхідність врахування її вікових та психологічних характеристик. Молодь перебуває на етапі формування особистості, світогляду, професійних орієнтирів і соціальних зв'язків. Багато хто стикається з проблемами вибору життєвого шляху, соціальної самоідентифікації, міжособистісних конфліктів та психологічного стресу. Тому соціальна робота в цьому контексті повинна бути не лише інформаційною, а й підтримуючою, мотиваційною, зорієнтованою на розвиток компетентностей і адаптацію молодої людини до суспільного життя.

Одним із ключових принципів соціальної роботи з молоддю є дотримання прав людини та створення рівних можливостей для всіх. Молодіжна аудиторія є неоднорідною – вона включає представників різних соціальних груп, серед яких можуть бути люди з обмеженими можливостями, представники національних меншин, молодь, яка виховується в неблагополучних родинах, випускники інтернатних закладів. Кожна з цих категорій потребує особливого підходу, що враховує їхні соціальні потреби та специфічні умови життя [14].

Важливим аспектом соціальної роботи є міждисциплінарний підхід. Це означає, що соціальні працівники взаємодіють із представниками інших сфер – психологами, педагогами, юристами, медичними працівниками, державними службовцями. Така співпраця дозволяє комплексно вирішувати проблеми молодих людей, надаючи їм не лише соціальну підтримку, а й можливості для освіти, працевлаштування, особистісного розвитку.

Окремої уваги заслуговує питання профілактики соціально небезпечних явищ серед молоді, таких як наркоманія, алкоголізм, злочинність, суїцидальні настрої. Соціальна робота у цьому напрямку передбачає створення безпечного середовища, де молоді люди можуть отримати допомогу, знайти підтримку та альтернативні можливості для реалізації своїх потенціалів. У цьому контексті

особливу роль відіграють соціальні мережі, адже вони є одним із основних каналів комунікації молодих людей [7, с. 181].

Соціальна робота з молоддю також передбачає активне залучення самих молодих людей до процесу прийняття рішень щодо питань, які їх стосуються. Молодь має право брати участь у розробці соціальних програм, ініціювати зміни у суспільстві та реалізовувати власні проєкти. Тому сучасні моделі соціальної роботи часто базуються на концепціях партисипативного підходу, де молодь є не лише об'єктом допомоги, а й активним учасником процесу соціальних змін.

В останні десятиліття розвиток цифрових технологій значно змінив методи соціальної роботи. Сьогодні молодь активно використовує інтернет та соціальні мережі для отримання інформації, комунікації та самореалізації. Тому соціальна робота також повинна адаптуватися до нових умов, використовуючи онлайн-ресурси для взаємодії з молоддю. Це може бути консультування через месенджери, проведення онлайн-лекцій та тренінгів, організація цифрових волонтерських ініціатив [37, с. 54].

Одним із перспективних напрямів є розвиток цифрового волонтерства, де молоді люди можуть допомагати один одному через онлайн-платформи. Наприклад, створення інформаційних кампаній, підтримка людей у кризових ситуаціях через соціальні мережі, залучення до благодійних акцій через цифрові інструменти – усе це стає ефективним способом реалізації соціальної роботи в умовах цифрового суспільства.

Загалом, соціальна робота з молоддю – це не просто надання допомоги, а комплексний процес, спрямований на розвиток, підтримку та залучення молодих людей до активної участі в суспільстві. Вона має адаптуватися до змінних реалій, використовуючи сучасні технології та методи для ефективної комунікації та вирішення молодіжних проблем. Враховуючи зростаючий вплив соціальних мереж на повсякденне життя молоді, важливо інтегрувати їх у стратегії соціальної роботи, що дозволить підвищити її ефективність і зробити більш доступною для молодіжної аудиторії [19].

Соціальна робота з молоддю є комплексним процесом, який поєднує різні форми, методи та підходи для забезпечення підтримки, розвитку та інтеграції молодого покоління в суспільство. Основними завданнями соціальної роботи в цій сфері є профілактика соціальних ризиків, допомога в самореалізації, сприяння соціальній активності та адаптації до мінливих умов життя. Ефективність соціальної роботи значною мірою залежить від дотримання ключових принципів, які забезпечують комплексний і гуманістичний підхід до вирішення проблем молоді.

Одним із найважливіших завдань є соціальний захист молоді. В умовах економічної нестабільності, високого рівня безробіття серед молодого населення та складнощів у доступі до якісної освіти молодь часто стикається з ризиками соціального відчуження. Соціальні працівники сприяють забезпеченню молодих людей базовими соціальними гарантіями, допомагають у вирішенні проблем житла, працевлаштування, отримання освіти та медичного обслуговування [10, с. 57].

Ще одним важливим напрямом є профілактика девіантної поведінки серед молоді. Сучасне молодіжне середовище характеризується високою ймовірністю залучення до небезпечних соціальних явищ, таких як наркоманія, алкоголізм, злочинність та суїцидальна поведінка. Соціальна робота спрямована на виявлення груп ризику, надання психологічної та соціальної підтримки, організацію профілактичних заходів і соціально-виховної роботи, яка сприяє формуванню здорового способу життя та позитивних моделей поведінки.

Сприяння соціальній активності молоді є ще одним важливим завданням соціальної роботи. Молоді люди мають значний потенціал для участі в суспільному житті, але часто потребують допомоги у виборі напрямів самореалізації. Соціальні працівники створюють умови для залучення молоді до волонтерських ініціатив, громадських проєктів, освітніх програм, що дозволяє їм не лише розвивати особистісні якості, а й сприяти розвитку суспільства в цілому [35].

Особливу увагу соціальні служби приділяють роботі з вразливими категоріями молоді. Це діти-сироти, молодь із неблагополучних сімей, люди з інвалідністю, представники національних меншин та ЛГБТ-спільноти. Соціальна робота з цими групами передбачає створення безпечного простору, де молоді люди можуть отримати необхідну підтримку, консультації та сприяння в інтеграції до суспільного життя.

Важливим завданням є інформаційно-просвітницька діяльність. Молоді люди потребують достовірної інформації щодо правових, економічних, соціальних та психологічних аспектів життя. Соціальні працівники виконують функцію посередників між молоддю та державними структурами, допомагаючи зрозуміти законодавство, отримати соціальні послуги або знайти необхідні ресурси для вирішення проблем [12, с. 97].

Соціальна робота з молоддю також базується на чітких принципах, які визначають підхід до вирішення завдань. Першочерговим є принцип гуманізму, який передбачає повагу до особистості кожної молодої людини, визнання її унікальності, прав та свобод. Соціальні працівники повинні уникати дискримінації за будь-якими ознаками та сприяти рівним можливостям для всіх.

Принцип індивідуального підходу є ключовим у роботі з молоддю. Кожна молода людина має свої особливості, потреби, інтереси та рівень соціалізації. Ефективна соціальна робота вимагає врахування цих факторів і розробки персоналізованих стратегій підтримки та розвитку [4].

Принцип активної участі молоді означає залучення її до процесу прийняття рішень, які її стосуються. Молоді люди повинні не лише отримувати допомогу, а й брати участь у розробці соціальних програм, формуванні молодіжної політики та ініціюванні змін у суспільстві. Це сприяє розвитку відповідальності, громадянської активності та самостійності.

Принцип інтегрованого підходу передбачає комплексність соціальної роботи, тобто взаємодію різних структур – соціальних служб, освітніх закладів, медичних установ, органів місцевого самоврядування. Така

координація дозволяє ефективніше вирішувати проблеми молоді та створювати сприятливі умови для її розвитку [21].

Принцип конфіденційності є надзвичайно важливим у роботі з молоддю, оскільки дозволяє забезпечити довіру між соціальним працівником та молодою людиною. Дотримання етичних норм щодо збереження персональних даних та інформації, отриманої під час соціальної взаємодії, сприяє створенню безпечного середовища для звернення по допомогу.

Таким чином, соціальна робота з молоддю ґрунтується на комплексному підході, який поєднує профілактичні, соціально-реабілітаційні, інформаційні та організаційні заходи. Використання принципів гуманізму, індивідуального підходу, активної участі, інтеграції та конфіденційності є ключем до ефективної реалізації соціальних програм та підтримки молодого покоління в сучасному суспільстві [17].

Можемо зробити висновок, що соціальна робота з молоддю є надзвичайно важливою сферою, яка забезпечує підтримку, розвиток і соціальну інтеграцію молодого покоління в суспільство. Вона поєднує різні методи та підходи для вирішення актуальних проблем, з якими стикається сучасна молодь, і спрямована на створення умов для її самореалізації.

Визначення соціальної роботи з молоддю як окремої сфери соціальної діяльності дозволяє чітко окреслити її функції, методи та завдання. Соціальна робота включає підтримку молодих людей у сфері освіти, працевлаштування, захисту прав, профілактики негативних соціальних явищ, надання психологічної допомоги та розвитку громадянської активності.

Основні завдання соціальної роботи з молоддю спрямовані на соціальний захист, профілактику девіантної поведінки, сприяння самореалізації, залучення до соціально значущих ініціатив та підтримку вразливих груп. Важливе місце займає інформаційно-просвітницька діяльність, що допомагає молодим людям отримати необхідні знання та ресурси для самостійного вирішення життєвих ситуацій.

Ефективність соціальної роботи значною мірою залежить від дотримання її основних принципів: гуманізму, індивідуального підходу, активної участі молоді, інтегрованого підходу та конфіденційності. Дотримання цих принципів дозволяє створити сприятливе середовище для взаємодії соціальних працівників із молодіжною аудиторією, що сприяє підвищенню рівня довіри та ефективності соціальних програм.

Отже, соціальна робота з молоддю є багатовекторною діяльністю, яка потребує постійного вдосконалення, адаптації до змін у суспільстві та впровадження новітніх технологій для ефективної взаємодії з молоддю.

1.2. Вплив соціальних мереж на поведінку та ціннісні орієнтації молоді

Сучасний світ характеризується стрімким розвитком цифрових технологій, що суттєво змінює способи комунікації, сприйняття інформації та соціальної взаємодії. Одним із ключових явищ сучасності є широке поширення соціальних мереж, які відіграють важливу роль у формуванні особистості, поведінкових моделей та ціннісних орієнтацій молоді.

Соціальні мережі стали не лише платформами для спілкування, а й середовищем, у якому молодь отримує інформацію, формує світогляд і приймає рішення. Завдяки своїй інтерактивності та доступності вони впливають на всі аспекти життя молодих людей – від освіти та професійної самореалізації до дозвілля та громадської активності. Саме тому вивчення їхнього впливу на поведінкові моделі та систему цінностей молодого покоління є важливим аспектом соціальної роботи [2].

Соціальні мережі стали потужним чинником соціалізації молоді, змінюючи традиційні форми міжособистісного спілкування. Вони дозволяють встановлювати контакти, обмінюватися думками, створювати спільноти за інтересами та формувати особистісний бренд. Цей безперервний інформаційний потік впливає на соціальні ролі та поведінкові установки

молодих людей, сприяючи як позитивним, так і негативним змінам у їхній поведінці.

Одним із найважливіших аспектів впливу соціальних мереж є формування комунікативних навичок. Молодь активно використовує соціальні платформи для спілкування, що розширює їхні можливості взаємодії, однак водночас призводить до скорочення безпосередніх контактів у реальному житті. Це може формувати певні бар'єри у традиційній соціалізації, оскільки цифрова комунікація значно відрізняється від вербальної взаємодії [27, с. 143].

Крім того, соціальні мережі змінюють моделі споживання інформації. Молодь часто отримує новини та освітній контент саме через соціальні платформи, що впливає на її критичне мислення та вміння аналізувати інформацію. Алгоритми соціальних мереж створюють так звані «інформаційні бульбашки», у яких молоді люди можуть отримувати лише певний тип інформації, що підсилює їхні існуючі переконання та може спричинити соціальну поляризацію.

Окремою темою є вплив соціальних мереж на самооцінку та сприйняття власного «Я». Молодь часто порівнює себе з ідеалізованими образами, які формуються в цифровому просторі, що може спричинити психологічний дискомфорт, тривожність і навіть депресивні стани. Соціальні мережі створюють певні стандарти зовнішності, стилю життя та успішності, які не завжди відповідають реальності, але мають сильний вплив на самосприйняття молодих людей [5].

Не менш важливим є питання впливу соціальних мереж на поведінкові моделі в контексті соціальної активності. З одного боку, вони сприяють залученню молоді до волонтерства, громадських ініціатив та соціальних проєктів. Завдяки швидкому обміну інформацією молоді люди можуть організовувати благодійні акції, просувати соціально значущі ідеї та долучатися до активної громадянської позиції.

З іншого боку, соціальні мережі можуть сприяти розвитку асоціальних форм поведінки, зокрема кібербулінгу, деструктивних онлайн-спільнот і

залежності від гаджетів. Психологічний тиск, який створюється у віртуальному просторі, нерідко призводить до емоційного вигорання та соціальної ізоляції, що вимагає посиленої уваги з боку фахівців соціальної роботи [41].

Окремо слід зазначити вплив соціальних мереж на стиль мислення та прийняття рішень. Формування так званої «кліпової свідомості» (коли інформація засвоюється у фрагментарному форматі) може знижувати рівень аналітичного мислення. Швидкий темп інформаційного потоку призводить до звички споживати контент поверхнево, що може негативно позначитися на когнітивних здібностях молоді.

Водночас соціальні мережі дають змогу молодим людям виражати себе через творчі та професійні ініціативи. Багато з них використовують цифровий простір для розвитку власних стартапів, створення блогів, проведення онлайн-заходів і просування креативних ідей. Це відкриває нові можливості для кар'єрного росту та самореалізації [9, с. 182].

Ще одним важливим аспектом є вплив соціальних мереж на стиль поведінки у міжособистісних стосунках. Віртуальне спілкування змінює традиційні уявлення про дружбу, кохання та довіру. Для багатьох молодих людей соціальні мережі стають основним майданчиком для пошуку однодумців та романтичних партнерів, що, з одного боку, розширює можливості знайомств, а з іншого – може спричиняти певні труднощі у реальному житті [20].

Таким чином, соціальні мережі мають значний вплив на формування поведінкових моделей молоді. Вони можуть як сприяти особистісному розвитку та соціальній активності, так і створювати ризики, пов'язані із психологічним дискомфортом, дезорієнтацією у ціннісних орієнтирах та проблемами у комунікації. Саме тому соціальна робота з молоддю повинна враховувати ці аспекти та використовувати соціальні мережі як інструмент для формування здорових моделей поведінки.

Ціннісні орієнтації є фундаментальною складовою особистості, визначаючи пріоритети, моральні принципи та світогляд людини. У сучасному світі соціальні мережі відіграють важливу роль у формуванні цінностей молоді, оскільки саме вони є основним каналом отримання інформації, взаємодії з соціальним середовищем та самовираження. Цей процес відбувається як через безпосередній інформаційний вплив, так і через взаємодію з різними групами, культурними течіями та ідеологіями, які активно просуваються в цифровому просторі [25, с. 83].

Одним із ключових аспектів впливу соціальних мереж є трансформація уявлень молоді про успіх, щастя та життєві пріоритети. Соціальні платформи формують ідеалізовані образи життя, у яких домінують матеріальні досягнення, зовнішня привабливість та популярність. Молоді люди, постійно стикаючись із подібними образами, можуть змінювати свої цінності у бік споживацької культури, ставлячи в центр уваги не особистісний розвиток, а прагнення відповідати цифровим стандартам престижності [28].

Не менш важливим є вплив соціальних мереж на моральні та етичні орієнтири молоді. Цифровий простір містить широкий спектр поглядів, від традиційних до радикальних, що впливає на світосприйняття користувачів. Молоді люди, перебуваючи у віртуальному середовищі, нерідко стикаються з моральною амбівалентністю, коли одна й та сама поведінка може бути одночасно засуджуваною та популяризованою залежно від контексту. Це може призводити до певної ціннісної дезорієнтації, коли базові етичні принципи піддаються сумніву або підміняються новими соціальними нормами, сформованими в межах конкретних цифрових спільнот.

Соціальні мережі також впливають на громадянську позицію молоді. Доступність інформації, можливість швидкого обміну думками та участі в різних ініціативах сприяють активізації молодіжного волонтерського руху, екологічної свідомості, соціальної відповідальності. У сучасних реаліях багато громадських рухів та соціальних кампаній організовуються та просуваються

саме через соціальні мережі, що формує у молоді почуття приналежності до суспільно значущих процесів [11, с. 249].

Водночас цифровий простір сприяє і певній радикалізації молоді, коли через алгоритми соцмереж молоді люди можуть потрапляти у так звані «інформаційні бульбашки». Це явище полягає в тому, що соціальні мережі підбирають контент відповідно до попередніх уподобань користувача, що може призводити до спотвореного сприйняття реальності та посилення поляризованих поглядів. Унаслідок цього певні цінності можуть нав'язуватися в ультимативній формі, без можливості критичного осмислення альтернативних позицій.

Особливо вираженим є вплив соціальних мереж на сприйняття питань гендерної рівності, толерантності, прав людини. У цифровому просторі активно поширюються ідеї рівності, боротьби з дискримінацією, що сприяє розвитку прогресивних поглядів у молодого покоління. Проте водночас існує і зворотний бік – поширення деструктивних ідей, зокрема через пропаганду насильства, ксенофобії, екстремістських течій, що може формувати негативні установки у частини молоді [40].

Соціальні мережі також впливають на ставлення молоді до освіти та професійного розвитку. Завдяки великій кількості освітнього контенту, можливості дистанційного навчання та онлайн-курсів молоді люди можуть розширювати свої знання та навички. Проте є й зворотна тенденція – популяризація «швидкого успіху», ідей про легкий заробіток без значних зусиль, що може формувати хибні уявлення про кар'єрний розвиток і знижувати мотивацію до систематичної освіти.

Цінності, пов'язані з міжособистісними відносинами, також зазнають значних змін під впливом соціальних мереж. На перший план виходить віртуальне спілкування, що змінює уявлення про дружбу, довіру та підтримку. Деякі молоді люди починають цінувати онлайн-комунікацію вище за реальну взаємодію, що може призводити до певного емоційного відчуження. З іншого

боку, соціальні мережі допомагають долати бар'єри в комунікації, об'єднуючи людей зі схожими інтересами та цінностями [3, с. 27].

Також варто відзначити вплив соціальних мереж на культуру споживання та стиль життя молоді. Соціальні медіа популяризують певні тренди, що змушує молодь адаптувати свої поведінкові моделі відповідно до модних стандартів. Це може сприяти як позитивним змінам (наприклад, здоровий спосіб життя, екологічна свідомість), так і негативним явищам (надмірний матеріалізм, споживацьке ставлення до ресурсів).

Таким чином, соціальні мережі є потужним інструментом формування ціннісних орієнтацій молоді, впливаючи на всі сфери їхнього життя – від особистих пріоритетів до суспільної активності. Цей вплив може бути як позитивним, так і негативним, залежно від контенту, з яким стикається молодь, її здатності до критичного мислення та рівня інформаційної грамотності.

Отже, соціальні мережі суттєво впливають на поведінкові моделі та систему цінностей молодого покоління, формуючи нові соціальні норми, уявлення про успіх, моральні орієнтири та міжособистісні відносини. Вони можуть бути як джерелом позитивного розвитку, відкриваючи нові можливості для освіти, громадської активності та самовираження, так і чинником ризику, пов'язаним із психологічними проблемами, соціальною ізоляцією та радикалізацією поглядів. Тому соціальна робота з молоддю має враховувати ці виклики, сприяючи розвитку критичного мислення, цифрової грамотності та формуванню здорових ціннісних орієнтацій, які допоможуть молодим людям ефективно адаптуватися до сучасного інформаційного суспільства.

Висновки до першого розділу

Розглянуто теоретичні аспекти соціальної роботи з молоддю та вплив соціальних мереж на поведінкові моделі та ціннісні орієнтації молодого покоління. Соціальна робота з молоддю є важливим напрямом діяльності,

спрямованим на створення сприятливих умов для соціалізації, самореалізації та інтеграції молоді у суспільство. Було визначено, що молодь – це особи віком від 14 до 35 років, які перебувають у процесі становлення своєї особистості, кар'єрного розвитку та громадянської активності. Соціальна робота з цією категорією населення має на меті створення умов для їхньої адаптації до сучасного світу, зокрема через використання новітніх технологій.

Узагальнюючи аналіз соціальної роботи з молоддю, можна виділити її основні завдання, серед яких підтримка соціально вразливих категорій молоді, сприяння їхньому професійному та освітньому розвитку, профілактика девіантної поведінки та створення можливостей для активної участі у суспільному житті. Важливими принципами соціальної роботи є гуманізм, індивідуальний підхід, добровільність, комплексність та конфіденційність, що дозволяє ефективно взаємодіяти з молоддю та сприяти її гармонійному розвитку. Соціальні мережі в цьому контексті стають не лише комунікаційним інструментом, а й платформою для реалізації соціальних програм та профілактичних заходів.

Аналіз впливу соціальних мереж на молодь показав, що вони значною мірою визначають її поведінку, стиль життя та систему цінностей. Соціальні платформи можуть сприяти розвитку освіти, професійної самореалізації та громадянської активності, проте водночас несуть ризики, пов'язані з поширенням деструктивного контенту, цифровою залежністю, зниженням рівня критичного мислення та викривленням уявлень про реальність. Саме тому у сфері соціальної роботи важливо використовувати соціальні мережі не лише як засіб комунікації, а й як інструмент для підтримки молоді, формування позитивних моделей поведінки та розвитку соціальної відповідальності.

Отже, соціальні мережі стають невід'ємною частиною сучасного життя молоді, що змушує соціальних працівників адаптувати свої підходи до роботи з цією віковою категорією. Використання цифрових технологій у соціальній роботі дозволяє охопити ширшу аудиторію, швидко реагувати на запити молоді та ефективно реалізовувати профілактичні та освітні ініціативи. Водночас

необхідно враховувати ризики, які несе цифрове середовище, та розробляти стратегії мінімізації його негативного впливу. Це дозволить зробити соціальну роботу з молоддю більш гнучкою, ефективною та відповідною до реалій сучасного інформаційного суспільства.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З МОЛОДДЮ ЗАСОБАМИ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ

2.1. Форми та методи соціальної роботи з молоддю засобами соціальних мереж

У сучасному світі соціальні мережі відіграють дедалі важливішу роль у процесах комунікації, взаємодії та впровадження суспільно значущих ініціатив. Вони перетворюються на потужний і гнучкий інструмент для реалізації різноманітних соціальних проєктів, особливо тих, що спрямовані на підтримку молодого покоління.

Завдяки широкому охопленню аудиторії, інтерактивним можливостям і динамічному поширенню інформації, цифрові платформи дозволяють соціальним працівникам, державним установам, благодійним фондам та громадським організаціям ефективно доносити важливу інформацію до молоді, підтримувати постійний контакт, формувати довіру та мотивувати до участі у суспільному житті. Активна присутність у соціальних мережах дозволяє здійснювати комплексну соціальну роботу – від інформаційної підтримки до індивідуального консультування та залучення до конкретних дій.

Зокрема, одним із найбільш розповсюджених та ефективних форматів соціальної активності в інтернеті є інформаційно-просвітницькі кампанії. Такі кампанії створюються з метою підвищення рівня обізнаності молоді щодо широкого спектра актуальних соціальних проблем.

Теми, які порушуються у рамках цих ініціатив, охоплюють питання булінгу та мобінгу, психічного здоров'я, безпеки в цифровому середовищі, екологічної відповідальності, розвитку волонтерства, гендерної рівності, інклюзії, протидії дискримінації, а також формування навичок критичного мислення. Перевагою такого формату є можливість адаптації повідомлень до особливостей цільової аудиторії, використання візуального контенту

(інфографіки, відео, сторіс) та створення живого діалогу між ініціаторами кампанії і молодими людьми.

Окремим прикладом ефективного використання соціальних мереж у реалізації державної соціальної політики є платформа «Молодь та Держава», яка функціонує в межах офіційної стратегії розвитку молодіжної політики України. Цей проєкт активно діє в популярних серед молоді соціальних мережах — передусім у Facebook та Instagram, а також поступово розширюється на інші платформи. Головна мета цієї ініціативи полягає у формуванні свідомої, активної, юридично обізнаної молоді спільноти, яка здатна брати участь у процесах демократичного управління, ініціювати позитивні зміни та реалізовувати волонтерські чи громадські проєкти.

У межах платформи «Молодь та Держава» публікуються актуальні та корисні інформаційні матеріали, які стосуються прав молоді, можливостей для навчання та стажування, участі в міжнародних програмах, а також оголошення про події, які можуть бути цікавими молодіжній аудиторії. Важливо, що платформа забезпечує не лише односторонню комунікацію, а й створює інтерактивний простір для діалогу [23].

Наприклад, користувачі можуть ставити запитання експертам під час прямих ефірів або залишати коментарі й отримувати зворотний зв'язок. Окрім цього, у рамках ініціативи систематично проводяться вебінари, онлайн-дискусії, майстер-класи та освітні марафони, що сприяє не лише інформуванню, а й розвитку особистісних компетентностей молоді, її самореалізації та зростанню громадянської свідомості.

Ще одним яскравим прикладом використання соціальних мереж для залучення молоді до соціальних ініціатив є благодійна організація «Таблеточки». Ця організація активно працює над підтримкою дітей, хворих на рак, і прагне забезпечити їм необхідну медичну допомогу. Однак окрім цього, важливим аспектом її діяльності є залучення молоді до благодійних акцій і волонтерських програм через цифрові платформи [31].

В умовах сучасної цифровізації, соціальні мережі стали важливим каналом для реалізації таких ініціатив. Використовуючи популярні платформи, як Instagram, TikTok і Facebook, організація проводить різноманітні інформаційно-просвітницькі кампанії, направлені на підвищення обізнаності про проблему онкологічних захворювань серед дітей.

Водночас через ці платформи організація активно збирає кошти на лікування хворих дітей, організовує благодійні акції, розвиває програми допомоги та залучає добровольців. Завдяки високому охопленню та широкому доступу до молодіжної аудиторії, організація має можливість залучати нових учасників до своїх ініціатив, що надає їй додаткову підтримку та активізує процеси збору коштів.

Крім того, на платформах соціальних мереж молодь активно долучається до ініціативи, поширюючи інформацію, беручи участь у благодійних акціях та марафонах, що мають на меті допомогу дітям, які борються з раком. Для молоді це не лише можливість допомогти іншим, а й участь у важливих соціальних процесах, які надають відчуття особистої значущості. Завдяки такому підходу організація активно формує нові соціальні зв'язки, спонукає молодь до активної громадянської позиції та розвитку культури благодійності в суспільстві.

Не менш важливу роль у використанні соціальних мереж для роботи з молоддю відіграють освітні проекти, які реалізуються завдяки сучасним цифровим платформам. Наприклад, ініціатива «Career Hub», що належить Центру «Розвиток корпоративної соціальної відповідальності», має на меті допомогти молоді знайти своє професійне покликання, а також розвинути важливі навички працевлаштування та підприємництва [42].

У рамках цього проекту через соціальні мережі поширюються корисні поради, що стосуються кар'єрного зростання, розвитку лідерських якостей та самореалізації. Крім того, організація проводить вебінари з питань кар'єрного розвитку, бізнес-навичок і професійної підготовки, що дозволяє молоді отримувати необхідні знання та навички для досягнення успіху на ринку праці. Ініціативи, подібні до «Career Hub», дозволяють молодим людям не лише

здобувати знання, але й активно долучатися до реальних змін у своїй кар'єрі, а також брати участь у навчальних програмах, що відкривають нові перспективи для їхнього професійного розвитку.

Ці освітні ініціативи, зокрема через інтерактивні платформи, дозволяють молоді не лише отримувати важливі навички, але й реалізовувати себе у професійній сфері, активно використовуючи цифрові технології. Завдяки такому підходу соціальні мережі стають потужним інструментом для розвитку професійних компетенцій молоді, що є важливим аспектом у їхньому становленні на сучасному ринку праці.

Ще одним важливим напрямом роботи, який отримує все більшу підтримку в нашому суспільстві, є підтримка психічного здоров'я молоді. Психологічне благополуччя є важливим фактором для розвитку та гармонійного становлення особистості, і сьогодні цьому аспекту надається значна увага. Наприклад, проєкт «Tell Me», який реалізується на платформі Instagram, був створений з метою надання психологічної підтримки молодим людям, які переживають труднощі, пов'язані зі стресом, тривожністю чи депресією [15].

У межах цієї ініціативи публікуються корисні та інформативні матеріали, що стосуються психічного здоров'я, як зберігати емоційну рівновагу в складних ситуаціях, а також як підтримувати свою ментальну стійкість у повсякденному житті. Крім того, проводяться регулярні прямі ефіри з кваліфікованими психологами, де молоді люди можуть поставити запитання та отримати поради з особистих і соціальних проблем.

Важливим аспектом є те, що платформа також надає можливість анонімного консультування, що допомагає багатьом молодим людям, які відчувають дискомфорт або страх звертатися за допомогою до традиційних джерел психотерапевтичної підтримки. Завдяки цьому проєкту багато молодих людей знаходять підтримку, що сприяє підвищенню обізнаності щодо важливості психічного здоров'я та дає можливість розв'язати складні психологічні проблеми в безпечному середовищі.

Соціальні мережі також стали надзвичайно ефективним інструментом для боротьби з булінгом серед молоді. Проблема булінгу, зокрема шкільного та кібербулінгу, є однією з найсерйозніших загроз, з якими стикається сучасна молодь. Кампанія «StopBullyingUkraine» була започаткована з метою підвищення обізнаності молоді та суспільства загалом щодо цієї проблеми. Ініціатива активно працює над тим, щоб молоді люди усвідомили всю серйозність наслідків булінгу і розуміли, як важливо вчасно реагувати на прояви насильства в навчальних закладах та в інтернеті [15].

У рамках кампанії учасники діляться реальними історіями, що допомагає іншим людям зрозуміти, як правильно діяти в ситуаціях булінгу, а також надаються поради щодо того, як захистити себе від насильства в цифровому середовищі. Для цього організуються освітні заходи та тренінги, де молодь може дізнатися більше про методи запобігання булінгу, а також отримати конкретні інструменти для захисту своїх прав. Кампанія активно пропагує культуру взаємоповаги та емоційної підтримки, що сприяє створенню безпечного та дружнього середовища як в реальному, так і в віртуальному світі.

Державні програми також активно використовують соціальні мережі для комунікації з молоддю. Наприклад, Міністерство молоді та спорту України реалізовує ініціативи, спрямовані на залучення молоді до активного громадянського життя, через такі платформи, як Telegram та Facebook. Завдяки цифровим каналам міністерство організовує конкурси, онлайн-навчання, опитування та волонтерські програми, що сприяє підвищенню соціальної активності молодого покоління.

Крім того, варто особливо відзначити низку міжнародних ініціатив, які активно залучають українську молодь до освітніх, культурних та соціальних проєктів через потужний інструмент сучасності — соціальні мережі. Однією з найвідоміших таких програм є Erasmus+, яка надає широкі можливості для участі в навчанні за кордоном, волонтерських проєктах, стажуваннях, а також молодіжних обмінах, спрямованих на розширення кругозору та формування європейської ідентичності. Офіційні сторінки Erasmus+ у соціальних мережах,

таких як Facebook, Instagram та Twitter, виконують функцію не лише інформування, а й мотивації: вони публікують актуальні оголошення про відкриті програми, цікаві можливості для молоді, історії успіху колишніх учасників, що надихають інших долучатися до ініціативи [23].

Молоді люди можуть отримати чіткі інструкції щодо подачі заявок, поради щодо підготовки документів, а також поспілкуватися з тими, хто вже має досвід участі в проєкті. Соціальні мережі у цьому випадку відіграють роль моста між молоддю та міжнародними можливостями, формуючи спільноти, що об'єднують однодумців з різних країн і допомагають долати інформаційні бар'єри, які раніше ускладнювали участь у подібних програмах.

Окрему увагу заслуговують молодіжні громадські рухи, що формуються або здобувають популярність завдяки соціальним мережам, які стали платформами для самоорганізації, поширення ідей та мобілізації активної молоді. Особливо яскраво це проявляється у сфері захисту довкілля та розвитку екологічної свідомості. Прикладами таких ініціатив є всесвітньо відомий рух «Fridays for Future» та національний проєкт «Let's do it Ukraine», які активно використовують платформи на кшталт Instagram, TikTok і YouTube для інформування, мотивації та залучення нових учасників [23].

Молодь дізнається про екологічні проблеми, такі як забруднення, зміна клімату чи переробка відходів, через креативні відеоролики, інфографіку, історії з життя активістів, а також беручи участь у флешмобах і тематичних челенджах. Такі дії не лише підвищують обізнаність, а й сприяють формуванню активної життєвої позиції у молодих людей. Організовані через соціальні мережі прибирання парків, висадка дерев, інформаційні кампанії щодо сортування сміття стали нормою завдяки тому, що цифрові платформи дозволяють координувати дії на локальному та міжнародному рівнях. Завдяки цьому соціальні мережі виступають не лише каналом для просування ідей, а й інструментом реального впливу на суспільство, сприяючи формуванню покоління, яке мислить глобально і діє локально.

Отже, аналіз існуючих програм соціальної роботи через соціальні мережі свідчить про високу ефективність цього інструменту для залучення молоді до громадської діяльності. Соціальні мережі не лише надають можливість поширення інформації, але й стають платформою для активної взаємодії, підтримки та мобілізації молодого покоління. Завдяки таким ініціативам молодь має можливість долучатися до волонтерства, отримувати психологічну підтримку, підвищувати рівень освіти та реалізовувати власні соціальні ініціативи.

2.2. Діагностика ефективності використання соціальних мереж у соціальній роботі з молоддю

З метою перевірки ефективності соціальної роботи з молоддю засобами соціальних мереж нами було використано педагогічний експеримент, за допомогою якого можна всебічно розглянути тему дослідження та здійснити перевірку теоретичних фактів та положень.

Дослідження проводилося поетапно. Перший етап полягав у доборі відповідних методик для реалізації дослідницького задуму. Другий етап охоплював проведення діагностичних заходів серед студентів бакалаврського рівня вищої освіти (від 1 до 4 курсів). Третій етап передбачав створення та реалізацію програми, спрямованої на підвищення ефективності соціальної роботи з молоддю засобами соціальних мереж. Четвертий етап включав аналіз і інтерпретацію отриманих результатів.

У межах першого та другого етапів було здійснено такі дії:

- сформовано змістову основу та методичні підходи для констатувального етапу дослідження;
- проведено безпосередні діагностичні зрізи;
- здійснено обробку отриманих даних, їхній аналіз та узагальнення;
- визначено актуальний стан проявів булінгу серед студентів закладу вищої освіти.

Для дослідження ефективності використання соціальних мереж у соціальній роботі з молоддю було проведене опитування серед викладачів та наставників закладів вищої освіти м. Київ. В опитуванні взяли участь 20 респондентів, які поділилися своїми поглядами щодо застосування соціальних мереж у навчальному та виховному процесі, оцінки їхньої ефективності, основних переваг і труднощів (Додаток А).

Отримані дані (Таблиця 2.1.) дозволяють глибше зрозуміти ставлення викладачів до цифрових комунікаційних технологій у соціальній роботі та виявити можливі шляхи покращення взаємодії зі студентами через соціальні платформи.

Таблиця 2.1.

Результати опитування викладачів та наставників академічних груп щодо ефективності соціальних мереж у соціальній роботі з молоддю

Питання	Кількість респондентів	Відсоток (%)
Активно використовують соціальні мережі у навчальному чи виховному процесі	12	60%
Час від часу використовують	5	25%
Не використовують зовсім	3	15%
Найефективніші платформи: Facebook	8	40%
Найефективніші платформи: Instagram	11	55%
Найефективніші платформи: Telegram	15	75%
Найефективніші платформи: TikTок	3	15%
Використовують соціальні мережі для інформування студентів	18	90%
Використовують для підтримки студентів	10	50%
Використовують для проведення консультацій	6	30%
Вважають соціальні мережі дуже ефективними	8	40%
Вважають соціальні мережі скоріше ефективними	7	35%

Вважають соціальні мережі неефективними	5	25%
Основні труднощі: низька залученість студентів	7	35%
Основні труднощі: відсутність навичок у викладачів	6	30%
Основні труднощі: ризики кібербезпеки	9	45%
Підтримують активне використання соцмереж у соціальній роботі	14	70%

Отримані результати засвідчують, що більшість викладачів (85%) так чи інакше використовують соціальні мережі у взаємодії зі студентами. Найпопулярнішими платформами є Telegram (75%) та Instagram (55%), що пояснюється швидкістю комунікації, зручністю обміну інформацією та можливістю залучення студентів до інтерактивного спілкування.

Значна частина викладачів (90%) використовує соціальні мережі для інформування студентів про важливі події та заходи, а половина респондентів (50%) – для підтримки та мотивації молоді. Водночас тільки 30% застосовують соціальні мережі для проведення консультацій, що може свідчити про брак відповідних методик або нерозуміння, як ефективно інтегрувати такі формати у навчальний процес.

Щодо оцінки ефективності соціальних мереж у соціальній роботі, думки викладачів розділилися. 40% респондентів вважають їх дуже ефективними, ще 35% – скоріше ефективними. Водночас 25% викладачів скептично ставляться до таких методів, що може бути пов'язано з недоліками у впровадженні цифрових технологій або недостатньою активністю студентів у мережевих комунікаціях.

Основними труднощами у використанні соціальних мереж були названі низька залученість студентів (35%), відсутність цифрових навичок у викладачів (30%) та проблеми кібербезпеки (45%). Це свідчить про необхідність додаткових тренінгів для педагогічного складу, розробки ефективних механізмів залучення молоді та підвищення рівня інформаційної безпеки.

Цікаво, що 70% опитаних підтримують ідею активного використання соціальних мереж у соціальній роботі з молоддю. Це свідчить про загальне позитивне ставлення до цифрових технологій та готовність педагогів інтегрувати нові методи комунікації у свою практику. Водночас отримані дані вказують на необхідність удосконалення механізмів взаємодії викладачів і студентів через соціальні платформи, розробки більш ефективних методів залучення молоді та формування спеціалізованих програм підготовки для педагогів.

Таким чином, результати опитування демонструють як переваги, так і проблемні аспекти використання соціальних мереж у соціальній роботі з молоддю. Виявлено, що ці платформи є ефективним інструментом для інформування та підтримки студентів, але потребують подальшого вдосконалення, зокрема через розширення цифрових компетенцій педагогів та розробку нових форм взаємодії. Загалом соціальні мережі можуть стати потужним засобом для реалізації соціальних програм серед студентської молоді за умови належної підготовки викладачів та активного залучення студентів.

Соціальні мережі відіграють важливу роль у житті сучасної молоді, визначаючи не лише їхні комунікативні звички, а й впливаючи на залученість до суспільно значущих ініціатив. З метою визначення ставлення студентів до соціальної роботи через соціальні мережі було проведено анкетування серед 40 студентів Національного університету біоресурсів і природокористування України. Учасниками дослідження стали 20 дівчат і 20 хлопців віком від 18 до 22 років (Додаток Б).

Анкета включала питання щодо використання соціальних мереж, рівня інформованості про соціальні ініціативи, а також форматів контенту, що найбільше сприяють залученню молоді до соціальної активності. Отримані результати представлені в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2.

Результати анкетування студентів щодо їхнього ставлення до соціальної роботи через соціальні мережі

Питання	Варіанти відповідей	Кількість студентів	% від загальної кількості
Які соціальні мережі ви використовуєте найчастіше?	Facebook	5	12,5%
	Instagram	30	75%
	Telegram	22	55%
	TikTok	18	45%
	Twitter	4	10%
	YouTube	35	87,5%
Чи отримували ви інформацію про соціальні ініціативи через соцмережі?	Так, регулярно	15	37,5%
	Іноді	20	50%
	Ні, ніколи	5	12,5%
Чи брали ви участь у соціальних ініціативах, про які дізналися через соцмережі?	Так, регулярно	6	15%
	Іноді	17	42,5%
	Ні, але планую	10	25%
	Ні, і не планую	7	17,5%
Які соціальні теми вам найбільш цікаві?	Волонтерство	28	70%
	Благодійні акції	20	50%
	Психологічна підтримка молоді	18	45%
	Захист прав студентів	15	37,5%
	Екологічні ініціативи	22	55%
Як ви оцінюєте ефективність соцмереж у залученні молоді до соціальних ініціатив?	Дуже ефективні	12	30%
	Скоріше ефективні	20	50%
	Скоріше неефективні	6	15%
	Повністю	2	5%

	неефективні		
Який формат подачі інформації у соцмережах найбільш ефективний для соціальної роботи?	Інформаційні пости	18	45
	Відео та стріми	25	62,5%
	Онлайн-дискусії та форуми	12	30
	Ігрові та інтерактивні формати	10	25%

Аналіз отриманих даних засвідчив, що найбільш популярними серед студентів є такі соціальні мережі, як YouTube (87,5%), Instagram (75%) та Telegram (55%), що пояснюється їхнім широким функціоналом та можливістю швидкого доступу до контенту. Водночас Facebook та Twitter використовуються значно рідше, що свідчить про зміни в уподобаннях молоді.

Щодо інформованості про соціальні ініціативи через соцмережі, 37,5% опитаних студентів регулярно отримують таку інформацію, а 50% – іноді стикаються з подібними дописами. Лише 12,5% респондентів заявили, що ніколи не отримували інформації про соціальні ініціативи через цифрові платформи. Це свідчить про те, що соціальні мережі відіграють важливу роль у розповсюдженні подібних матеріалів.

Що стосується рівня залученості студентів у соціальні ініціативи, 42,5% респондентів іноді брали участь у подібних заходах, а 15% робили це регулярно. Водночас 25% студентів цікавляться можливістю долучитися до соціальних ініціатив у майбутньому, що вказує на потенційні можливості для розвитку соціальної роботи через соцмережі.

При аналізі тематичних пріоритетів молоді було виявлено, що найбільш актуальними питаннями є волонтерство (70%), екологічні ініціативи (55%) та благодійні акції (50%). Це підкреслює важливість розміщення контенту на ці теми в соціальних мережах для залучення молоді.

Щодо ефективності соціальних мереж у залученні молоді до соціальної роботи, 80% студентів оцінили їх як «дуже ефективні» або «скоріше

ефективні». Це вказує на високий потенціал цифрових платформ у розвитку соціальних ініціатив.

Нарешті, аналіз форматів контенту показав, що найбільш дієвими є відео та стріми (62,5%), тоді як інформаційні пости (45%) та онлайн-дискусії (30%) також мають певний рівень ефективності. Це підтверджує тенденцію до сприйняття візуального контенту як найбільш привабливого для молодіжної аудиторії.

Таким чином, результати дослідження підтверджують важливість соціальних мереж як ефективного інструменту залучення молоді до соціальної роботи. Основними платформами для комунікації є YouTube, Instagram і Telegram, а ключові формати – відео, стріми та інтерактивні форми взаємодії. Соціальні теми, що викликають найбільший інтерес, включають волонтерство, благодійність та екологічні ініціативи.

Використання соціальних мереж як інструменту залучення молоді до соціальних ініціатив стає дедалі більш актуальним у сучасному суспільстві. Завдяки цифровим платформам, молоді люди можуть отримувати інформацію про різноманітні акції, заходи, опитування та волонтерські ініціативи, а також долучатися до їхньої реалізації.

Щоб оцінити рівень залученості студентів у соціальні ініціативи через соцмережі, було проведено анкетування серед 40 студентів Національного університету біоресурсів і природокористування України. Учасниками дослідження стали 20 дівчат і 20 хлопців віком від 18 до 22 років. Опитування дозволило визначити, наскільки активно молодь бере участь у заходах, організованих у соціальних мережах, які типи активностей викликають найбільший інтерес, а також які фактори впливають на рівень їхньої залученості. Результати представлені у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3.

Рівень залученості студентів у соціальні ініціативи через соціальні мережі

Питання	Варіанти відповідей	Кількість	% від
---------	---------------------	-----------	-------

		студентів	загальної кількості
Чи брали ви участь в опитуваннях у соцмережах на соціальні теми?	Так, регулярно	8	20%
	Іноді	22	55%
	Ні, але планую	7	17,5%
	Ні, і не планую	3	7,5%
Чи брали ви участь у благодійних або волонтерських акціях, про які дізналися через соцмережі?	Так, регулярно	6	15%
	Іноді	18	45%
	Ні, але планую	10	25%
	Ні, і не планую	6	15%
Чи брали ви участь у соціальних заходах, організованих через соцмережі?	Так, регулярно	5	12,5%
	Іноді	15	37,5%
	Ні, але планую	14	35%
	Ні, і не планую	6	15%
Який формат соціальних ініціатив у соцмережах вам найбільше цікавий?	Онлайн-опитування	20	50%
	Волонтерські акції	22	55%
	Благодійні збори	18	45%
	Соціальні флешмоби	25	62,5%
Що мотивує вас брати участь у соціальних ініціативах через соцмережі?	Особистий інтерес	10	25%
	Вплив друзів і знайомих	18	45%
	Інформаційна підтримка	12	30%
	Надання сертифікатів або бонусів	16	40%

Аналіз отриманих даних засвідчив, що 75% студентів хоча б раз брали участь в опитуваннях у соціальних мережах, з них 20% роблять це регулярно. Лише 7,5% опитаних зазначили, що не планують брати участь у таких

опитуваннях. Це свідчить про високий рівень зацікавленості студентів у висловленні своєї думки щодо суспільно важливих питань.

Щодо участі у благодійних або волонтерських акціях, організованих через соцмережі, 15% студентів регулярно залучаються до таких ініціатив, тоді як 45% брали участь хоча б один раз. Ще 25% студентів висловили бажання долучитися до таких акцій у майбутньому, що вказує на потенціал для збільшення активності молоді за умови відповідного інформаційного супроводу.

Аналіз залученості у соціальні заходи, організовані через соцмережі, показав, що 37,5% студентів вже брали участь у таких заходах, а 35% планують долучитися. Лише 15% опитаних зазначили, що не зацікавлені в подібних заходах, що свідчить про загальний позитивний тренд щодо соціальної активності молоді в цифровому середовищі.

Оцінка популярності різних форматів соціальних ініціатив засвідчила, що найбільший інтерес викликають соціальні флешмоби (62,5%), волонтерські акції (55%) та онлайн-опитування (50%). Це свідчить про те, що молодь віддає перевагу динамічним та інтерактивним форматам взаємодії.

Щодо мотивації участі у соціальних ініціативах через соцмережі, 45% студентів зазначили, що на їхнє рішення впливає приклад друзів і знайомих, тоді як 40% залучаються у такі ініціативи за умови отримання сертифікатів або бонусів. Це підкреслює важливість соціального підтвердження та винагороди як факторів стимулювання активної участі.

Отже, результати дослідження свідчать про значний рівень залученості студентів до соціальних ініціатив через соціальні мережі. Основними факторами, що впливають на рівень активності, є наявність інформаційної підтримки, вплив соціального оточення та можливість отримання додаткових мотиваційних стимулів. Найпопулярнішими форматами соціальних ініціатив залишаються флешмоби, волонтерські акції та онлайн-опитування, що підкреслює необхідність адаптації методик соціальної роботи до сучасних цифрових тенденцій.

Висновки до другого розділу

Аналіз існуючих програм соціальної роботи через соціальні мережі засвідчив, що в Україні активно впроваджуються цифрові технології у сферу соціальної роботи з молоддю. Зокрема, державні та благодійні організації використовують соціальні платформи для залучення молоді до волонтерства, поширення інформаційно-просвітницьких матеріалів та проведення інтерактивних заходів. Кейси успішних проєктів підтверджують, що соціальні мережі є ефективним інструментом впливу на молодіжну аудиторію, формування соціальної відповідальності та мотивації до активної участі в суспільному житті.

Опитування викладачів і наставників груп закладів вищої освіти м. Київ щодо ефективності використання соціальних мереж у соціальній роботі показало, що більшість фахівців вважають цей метод дієвим, проте зазначають наявність певних труднощів, зокрема відсутність чітких методичних рекомендацій та необхідність підвищення цифрової компетентності працівників. Викладачі підкреслили важливість інтеграції соціальних мереж у навчальний процес та їхню роль у розвитку критичного мислення студентів щодо інформаційного контенту.

Результати анкетування студентів дозволили виявити їхнє ставлення до соціальної роботи через соціальні мережі та визначити найпопулярніші платформи для взаємодії. Молодь активно користується соцмережами для отримання інформації про соціальні ініціативи, зокрема надає перевагу Instagram, TikTok та Telegram. Теми, що найбільше цікавлять студентів, включають ментальне здоров'я, екологічні ініціативи, волонтерство та соціальну рівність, що свідчить про їхню готовність долучатися до суспільно корисної діяльності.

Аналіз залученості молоді у соціальні ініціативи через соціальні мережі показав, що більшість студентів уже брали або планують брати участь в онлайн-опитуваннях, волонтерських акціях і соціальних флешмобах. Основними мотиваційними чинниками для них є особистий інтерес, вплив

друзів і можливість отримання сертифікатів чи бонусів. Загалом, дослідження підтвердило, що соціальні мережі відіграють важливу роль у соціальній роботі з молоддю, проте для підвищення ефективності необхідно розробляти цільові інформаційні кампанії та стимулювати активну взаємодію молоді із соціальними ініціативами.

РОЗДІЛ 3

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА РОБОТА З ПЕРЕВІРКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОГРАМИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З МОЛОДДЮ ЗАСОБАМИ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ

3.1. Обґрунтування та експериментальна перевірка програми соціальної роботи з молоддю засобами соціальних мереж

Розроблена нами програма соціальної роботи з молоддю засобами соціальних мереж «Активна молодь: соціальна відповідальність у цифровому просторі», що передбачає проведення онлайн-зустрічей, є інноваційним підходом до залучення молоді до соціальної активності. Вона орієнтована на студентів університету, які активно використовують цифрові платформи у повсякденному житті (Додаток В).

Основною метою такої програми є створення інформаційного простору, що сприятиме формуванню соціальної відповідальності, розвитку навичок комунікації та обговоренню актуальних соціальних проблем через зручний і доступний формат онлайн-зустрічей. В умовах цифровізації та зростаючої ролі соціальних мереж у житті молоді саме цей формат взаємодії дозволяє соціальним працівникам, викладачам і студентам ефективно співпрацювати, не виходячи за межі власного життєвого простору.

Програма має чітко структуровану логіку, що включає кілька ключових етапів: підготовку, проведення інтерактивних зустрічей та підбиття підсумків. Важливим аспектом є орієнтація на інтереси та потреби студентської молоді, що дозволяє створити максимально релевантний контент і методику взаємодії. Планується проведення серії онлайн-зустрічей у форматі вебінарів, лекцій, дискусій та інтерактивних опитувань, що дозволить забезпечити залученість аудиторії. Використання популярних платформ (Zoom, Google Meet, Instagram Live) робить програму доступною для всіх учасників, незалежно від їх місцезнаходження.

Перша онлайн-зустріч присвячена темі «Соціальні мережі як інструмент позитивних змін». Це дозволило студентам переосмислити власне використання цифрових платформ, побачити потенціал соцмереж у соціальній роботі та познайомитися з реальними прикладами онлайн-активізму. Формат заходу передбачав коротку вступну лекцію, після якої відбудеться інтерактивне обговорення. Учасники змогли поділитися власним досвідом використання соцмереж у волонтерській або громадській діяльності, а також отримали корисні поради щодо того, як ефективно використовувати цифрові інструменти для соціальних ініціатив.

Друга онлайн-зустріч присвячена темі «Волонтерство та активізм у цифровому просторі». Тут акцент робився на практичних кейсах, які демонструють, як молодь може впливати на суспільство через соціальні мережі. Запрошені спікери – активісти та представники благодійних організацій – розкажуть про свої проекти та успіхи у залученні онлайн-аудиторії до реальних змін. Учасники дізнались про можливості онлайн-волонтерства, краудфандингу, інформаційної підтримки благодійних ініціатив та інших форм соціальної діяльності у цифровому середовищі.

Особливість цієї програми полягала у використанні гейміфікаційних елементів для підвищення залученості студентів. Наприклад, активні учасники отримали можливість виконувати невеликі завдання після онлайн-зустрічей, такі як публікація власної думки про тему зустрічі у соцмережах або участь у тематичних опитуваннях. Це сприяло більш глибокому зануренню в матеріал та дозволило закріпити отримані знання на практиці. Також учасники, які проявили найбільшу активність, отримали сертифікати про участь у програмі, що було додатковим стимулом для залучення.

Не менш важливим аспектом програми є інтеграція онлайн-зустрічей у більш широкий контекст соціальної роботи з молоддю. Після кожної зустрічі учасники отримували список додаткових матеріалів – статей, відео та аналітичних звітів, що дозволило їм розширити свої знання з обговорюваних тем. Також передбачалось створення онлайн-спільноти (наприклад, у Telegram

або Facebook), де студенти змогли продовжувати дискусії та ділитися корисними матеріалами після завершення зустрічей.

Оцінка ефективності програми здійснювалась за допомогою кількох критеріїв. По-перше, аналізувався рівень участі студентів у заходах, зокрема кількість підключень до вебінарів та активність у дискусіях.

По-друге, було заплановано проведення анкетування після завершення програми, що дозволило оцінити зміну ставлення студентів до соціальної роботи через соцмережі та визначити, які теми виявилися для них найбільш корисними.

По-третє, аналізувалась залученість молоді до подальших соціальних ініціатив, тобто чи стали вони активніше брати участь у громадських акціях, благодійних проєктах або інформаційних кампаніях.

Однією з ключових переваг цієї програми є її гнучкість та адаптивність. У разі необхідності вона може бути легко модифікована відповідно до потреб аудиторії або конкретних соціальних викликів, що виникають у суспільстві. Наприклад, якщо студенти виявлять інтерес до певної соціальної проблеми (екологія, права людини, ментальне здоров'я), наступні онлайн-зустрічі можуть бути присвячені саме цим темам. Це дозволить зробити програму максимально актуальною та ефективною.

Таким чином, короткострокова програма соціальної роботи через соціальні мережі, що включає проведення онлайн-зустрічей, є ефективним методом взаємодії з молоддю. Вона дозволяє не лише підвищити рівень їхньої обізнаності про можливості соціальної роботи, а й мотивує до активної участі у громадських ініціативах. Завдяки використанню сучасних цифрових інструментів ця програма є доступною, інтерактивною та гнучкою, що робить її дієвим механізмом соціального впливу.

У рамках експериментальної роботи було реалізовано ініціативу серед студентів, що передбачала серію постів у соціальних мережах із соціальними темами та можливістю обговорення. Цей формат було обрано з огляду на активне використання молоддю цифрових платформ для отримання

інформації, обміну думками та участі в соціальних ініціативах. Основною метою ініціативи було перевірити, наскільки ефективним є використання соціальних мереж для популяризації соціальної роботи, залучення студентів до обговорення важливих суспільних проблем та формування їхньої громадянської активності.

Для реалізації цього етапу було створено окрему сторінку у Facebook та Telegram-канал, а також використано існуючі університетські групи у Viber та Instagram. Перший допис мав ознайомчий характер – у ньому пояснювалися цілі ініціативи, тематика майбутніх публікацій і формат обговорення.

Студентів закликали долучитися до дискусії та пропонувати свої ідеї для обговорення. Щоб зацікавити аудиторію, до поста було прикріплено інтерактивне опитування щодо актуальних соціальних проблем, які хвилюють молодь. Вже на першому етапі ініціатива отримала позитивний відгук, оскільки в голосуванні взяли участь понад 70% студентів, що були учасниками експерименту.

Наступні публікації стосувалися тем, які виявилися найбільш актуальними для студентів. Одна з перших дискусій була присвячена темі психологічного благополуччя молоді, боротьби зі стресом і впливу соціальних мереж на ментальне здоров'я.

Пост містив коротку аналітику щодо основних викликів, з якими стикається молодь у цифрову епоху, а також рекомендації фахівців. У коментарях учасники активно ділилися власним досвідом і висловлювали свої думки щодо запропонованих порад. Також було організовано анонімне голосування, яке показало, що понад 60% респондентів хоча б раз відчували негативний вплив соціальних мереж на своє психологічне самопочуття.

Ще одним важливим напрямом обговорення стала тема екологічної свідомості серед молоді. Було опубліковано серію постів про екологічні звички, які можна впроваджувати у повсякденне життя, зокрема сортування сміття, відмову від одноразового пластику та використання екологічно чистого транспорту.

Учасники ініціативи активно коментували дописи, ділилися власними лайфхаками та навіть створили флешмоб, закликаючи однолітків відмовитися від пластикових пакетів на тиждень. Цей допис набрав найбільшу кількість реакцій серед усіх публікацій, що свідчило про значний інтерес молоді до екологічної тематики.

Третя серія постів була присвячена соціальній відповідальності в Інтернеті, зокрема темі онлайн-безпеки, етики комунікації в соціальних мережах та протидії кібербулінгу. Для підвищення залученості аудиторії в постах використовувалися інтерактивні елементи – тестові питання, зображення з реальними кейсами та відеоісторії.

Важливо відзначити, що ця тема викликала жваву дискусію серед студентів, і багато з них висловили бажання дізнатися більше про механізми захисту своїх даних у мережі. У коментарях учасники ділилися власними історіями, а дехто навіть пропонував організувати окремий онлайн-захід із залученням експертів у сфері цифрової безпеки.

У рамках ініціативи було також опубліковано серію історій успіху молодих активістів, які через соціальні мережі змогли реалізувати важливі соціальні проєкти. Це дозволило студентам побачити реальні приклади того, як можна використовувати цифрові платформи для позитивних змін у суспільстві. Дехто з учасників експерименту після перегляду цих матеріалів висловив бажання приєднатися до благодійних ініціатив або створити власні соціальні проєкти.

Щоб проаналізувати рівень залученості студентів у дискусію, після завершення ініціативи було підраховано кількість активних учасників – тих, хто коментував, брав участь в опитуваннях або ділився постами. Загалом, близько 75% учасників експерименту проявили активність у тій чи іншій формі, що свідчить про високий рівень зацікавленості молоді у соціальній проблематиці.

Протягом реалізації ініціативи було також виявлено кілька цікавих тенденцій. По-перше, студенти найбільш активно взаємодіяли з постами, які містили інтерактивні елементи – опитування, голосування або завдання.

По-друге, найбільшу активність проявляли ті учасники, які вже мали досвід участі у громадських ініціативах, тоді як менш активні користувачі часто просто спостерігали за обговоренням, не беручи в ньому участі. Це може свідчити про необхідність додаткових мотиваційних механізмів для залучення пасивної аудиторії.

За підсумками цієї ініціативи можна зробити висновок, що соціальні мережі є потужним інструментом для залучення молоді до соціальної роботи. Формат серії постів із можливістю обговорення виявився ефективним, оскільки дозволив створити простір для відкритої дискусії, в якій студенти могли висловлювати свої думки, ділитися досвідом та дізнаватися нову інформацію. Важливим фактором успіху стало також використання неформального стилю комунікації та адаптація контенту під інтереси цільової аудиторії.

Загалом, ініціатива продемонструвала, що молодь готова долучатися до соціальних проєктів через онлайн-платформи, якщо ці проєкти подані у доступному та інтерактивному форматі. Цей досвід доводить доцільність подальшого розвитку подібних ініціатив та їх інтеграції у загальну систему соціальної роботи з молоддю.

3.2. Аналіз та інтерпретація результатів експериментальної роботи

Після впровадження програми соціальної роботи через соціальні мережі було проведене повторне анкетування студентів, щоб визначити зміни у їхньому ставленні до соціальних ініціатив та рівень їхньої активності в онлайн-просторі. Це дослідження дозволило оцінити ефективність використаних методів та виявити, чи сприяла ініціатива підвищенню зацікавленості молоді у соціальній роботі.

Порівняння отриманих результатів із попереднім анкетуванням допомогло встановити, які аспекти онлайн-взаємодії є найбільш результативними, а також які формати соціальних проєктів виявилися найбільш привабливими для студентської аудиторії. Нижче у таблиці 3.1. наведено узагальнені дані повторного опитування.

Таблиця 3.1.

Результати повторного анкетування студентів щодо їхнього ставлення до соціальної роботи через соціальні мережі

Питання	Варіанти відповідей	Кількість студентів	% від загальної кількості
Які соціальні мережі ви використовуєте найчастіше?	Facebook	6	15%
	Instagram	32	80%
	Telegram	25	62,5%
	TikTok	20	50%
	Twitter	5	12,5%
	YouTube	36	90%
Чи отримували ви інформацію про соціальні ініціативи через соцмережі?	Так, регулярно	22	55%
	Іноді	15	37,5%
	Ні, ніколи	3	7,5%
Чи брали ви участь у соціальних ініціативах, про які дізналися через соцмережі?	Так, регулярно	10	25%
	Іноді	20	50%
	Ні, але планую	7	17,5%
	Ні, і не планую	3	7,5%
Які соціальні теми вам найбільш цікаві?	Волонтерство	30	75%
	Благодійні акції	22	55%
	Психологічна підтримка молоді	20	50%
	Захист прав студентів	18	45%

	Екологічні ініціативи	24	65%
Як ви оцінюєте ефективність соцмереж у залученні молоді до соціальних ініціатив?	Дуже ефективні	18	45%
	Скоріше ефективні	17	45,5%
	Скоріше неефективні	4	10%
	Повністю неефективні	1	2,5%
Який формат подачі інформації у соцмережах найбільш ефективний для соціальної роботи?	Інформаційні пости	15	37,5%
	Відео та стріми	28	70%
	Онлайн-дискусії та форуми	16	40%
	Ігрові та інтерактивні формати	20	50%

Повторне опитування студентів дозволило отримати оновлені дані щодо їхньої активності та зацікавленості в соціальній роботі через соціальні мережі. Найпопулярнішими платформами залишаються Instagram (80%), YouTube (90%) та Telegram (62,5%), що свідчить про зростання популярності цих каналів як джерел інформації. Водночас трохи зріс показник використання TikTok та Twitter, що може свідчити про розширення джерел отримання контенту серед студентів.

Суттєві зміни відбулися у питанні отримання інформації про соціальні ініціативи через соціальні мережі. Кількість тих, хто регулярно отримує таку інформацію, збільшилася до 55%, тоді як частка студентів, які взагалі не отримували подібної інформації, зменшилася до 7,5%. Це підтверджує, що використані інформаційні кампанії були ефективними у залученні молоді до соціальної тематики.

Участь студентів у соціальних ініціативах також зросла. Ті, хто регулярно бере участь у таких проектах, тепер складають 25%, а ще 50% хоча б інколи долучаються до ініціатив. Кількість тих, хто взагалі не цікавиться

такою діяльністю, суттєво знизилася, що підтверджує ефективність заходів із популяризації соціальної активності серед молоді.

Зросла також зацікавленість різними соціальними темами. Волонтерство залишається найпопулярнішим напрямком (75%), водночас екологічні ініціативи (60%) та психологічна підтримка молоді (50%) набули більшої уваги. Це свідчить про зміну пріоритетів серед студентів, які все більше зацікавлюються соціальними проблемами та прагнуть брати активну участь у їх вирішенні.

Щодо ефективності соціальних мереж у залученні молоді до соціальних ініціатив, значно зросла кількість респондентів, які вважають їх дуже ефективними (45%), тоді як кількість тих, хто сумнівається в їхній ефективності, скоротилася. Це означає, що студенти стали більше довіряти онлайн-комунікації як засобу поширення соціально важливої інформації та залучення до активної участі.

Формати подачі контенту також зазнали змін: відео та стріми залишаються найпопулярнішими (70%), а інтерактивні формати, такі як ігри чи дискусійні форуми, отримали значно більшу підтримку (50%). Це свідчить про потребу в динамічному та взаємодійному контенті, який дозволяє молоді не просто отримувати інформацію, а й активно долучатися до її обговорення та розповсюдження.

Таким чином, результати анкетування після впровадження програми підтверджують, що використання соціальних мереж у соціальній роботі є ефективним методом залучення молоді. Більшість студентів почали активніше взаємодіяти з соціальними ініціативами, брати участь у різноманітних заходах та висловлювати свою думку з актуальних питань. Це доводить, що такі формати соціальної роботи можуть і повинні активно застосовуватися у майбутньому для підвищення соціальної свідомості серед молоді.

Порівняння отриманих результатів із попереднім анкетуванням допомогло встановити, які аспекти онлайн-взаємодії є найбільш результативними, а також які формати соціальних проєктів виявилися

найбільш привабливими для студентської аудиторії. Нижче у таблиці 3.2. наведено результати опитування студентів до і після впровадження програми.

Таблиця 3.2.

Результати опитування студентів до і після впровадження програми

Питання	Варіанти відповідей	До програми (кількість)	До програми (%)	Після програми (кількість)	Після програми (%)
Які соціальні мережі ви використовуєте найчастіше?	Facebook	5	12,5%	6	15%
	Instagram	30	75%	32	80%
	Telegram	22	55%	25	62,5%
	TikTok	18	45%	20	50%
	Twitter	4	10%	5	12,5%
	YouTube	35	87,5%	36	90%
Чи отримували ви інформацію про соціальні ініціативи через соцмережі?	Так, регулярно	15	37,5%	22	55%
	Іноді	20	50%	15	37,5%
	Ні, ніколи	5	12,5%	3	7,5%
Чи брали ви участь у соціальних ініціативах, про які дізналися через соцмережі?	Так, регулярно	6	15%	10	25%
	Іноді	17	42,5%	20	50%
	Ні, але планую	10	25%	7	17,5%
	Ні, і не планую	7	17,5%	3	7,5%
Які соціальні	Волонтерство	28	70%	30	75%
	Благодійні акції	20	50%	22	55%

теми вам найбільш цікаві?	Психологічна підтримка молоді	18	45%	20	50%
	Захист прав студентів	15	37,5%	18	45%
	Екологічні ініціативи	22	55%	24	65%
Як ви оцінюєте ефективність соцмереж у залученні молоді до соціальних ініціатив?	Дуже ефективні	12	30%	18	45%
	Скоріше ефективні	20	50%	17	45,5%
	Скоріше неефективні	6	15%	4	10%
	Повністю неефективні	2	5%	1	2,5%
Який формат подачі інформації у соцмережах найбільш ефективний для соціальної роботи?	Інформаційні пости	18	45	15	37,5%
	Відео та стріми	25	62,5%	28	70%
	Онлайн-дискусії та форуми	12	30	16	40%
	Ігрові та інтерактивні формати	10	25%	20	50%

Отримані результати свідчать про зростання зацікавленості студентів у соціальних ініціативах після реалізації програми. Зокрема, кількість тих, хто регулярно отримує інформацію про соціальні проекти через соціальні мережі, зросла з 37,5% до 55%, що свідчить про ефективність інформаційної кампанії.

Водночас суттєво зменшилася кількість студентів, які взагалі не отримували такої інформації – з 12,5% до 7,5%. Це означає, що навіть ті, хто раніше не цікавився соціальною роботою, почали звертати увагу на відповідні ініціативи.

Щодо участі в соціальних проєктах, також спостерігається позитивна динаміка. Частка студентів, які регулярно беруть участь у ініціативах, зросла з 15% до 25%, а тих, хто робить це час від часу – з 42,5% до 50%. Водночас кількість тих, хто не планує брати участь у соціальній роботі, скоротилася майже вдвічі (з 17,5% до 7,5%). Це підтверджує, що програма змогла зацікавити студентів та спонукати їх до активної громадянської позиції.

Помітні зміни відбулися і в питаннях щодо тематики соціальних ініціатив. Волонтерство залишається найбільш популярним напрямом серед студентів (75%), а екологічні ініціативи та психологічна підтримка молоді також здобули більше уваги. Це може бути пов'язано з тим, що саме ці теми активно висвітлювалися в межах нашої програми, і студенти відчули їхню актуальність.

Значно зросла оцінка ефективності соціальних мереж у залученні молоді до соціальних ініціатив. Якщо до початку експерименту 30% студентів вважали їх дуже ефективними, то після програми цей показник збільшився до 45%. Також поменшало тих, хто вважає їх скоріше неефективними (з 15% до 10%) або повністю неефективними (з 5% до 2,5%). Це ще раз підтверджує, що соціальні мережі є дієвим механізмом для комунікації з молоддю та популяризації соціальної активності.

Щодо формату подачі інформації, студенти почали більше цінувати відео та стріми – їхня популярність зросла з 62,5% до 70%. Онлайн-дискусії та інтерактивні формати також отримали більшу підтримку. Це доводить, що молодь віддає перевагу динамічним та залучаючим способам подачі контенту, що дозволяють не лише отримувати інформацію, а й взаємодіяти з нею.

Загалом, повторне анкетування показало, що програма соціальної роботи через соціальні мережі сприяла зростанню інтересу молоді до соціальних ініціатив, активному залученню студентів до дискусій та підвищенню рівня

їхньої участі у проєктах. Це підтверджує, що соціальні мережі є не лише ефективним каналом для поширення інформації, а й дієвим інструментом для залучення молоді до громадської активності.

Після впровадження програми соціальної роботи через соціальні мережі було проведено оцінку рівня залученості студентів у проєкт. Це дозволило виявити, наскільки активною була їхня участь, які форми взаємодії викликали найбільший інтерес та які чинники впливали на мотивацію долучення до ініціативи. Для цього використовувалися як кількісні методи дослідження (анкетування), так і якісні (аналіз коментарів, активність у соціальних мережах, залученість до обговорень).

За результатами повторного анкетування було зафіксовано значне збільшення рівня студентської активності у соціальних ініціативах. Якщо до запуску проєкту лише 20% студентів регулярно брали участь в опитуваннях у соціальних мережах, то після завершення програми цей показник зріс до 30%. Частка студентів, які інколи брали участь у таких опитуваннях, також збільшилася з 55% до 60%, що свідчить про загальну позитивну динаміку залученості.

Важливим аспектом аналізу було визначення активності студентів у волонтерських та благодійних акціях, інформація про які поширювалася через соціальні мережі. До початку реалізації програми тільки 15% студентів зазначали, що регулярно беруть участь у таких заходах. Після проведення активної інформаційної кампанії та впровадження інтерактивних форматів цей показник зріс до 25%. Також значно збільшилася кількість студентів, які хоча б іноді долучалися до благодійних ініціатив (з 45% до 55%).

Щодо участі в соціальних заходах, організованих через соціальні мережі, до початку програми тільки 12,5% студентів регулярно відвідували такі події. Після проведених активностей цей показник зріс до 22,5%, що свідчить про поступове формування культури участі у подібних заходах. Крім того, значно зменшилася кількість студентів, які раніше взагалі не планували брати участь у таких активностях (з 15% до 7,5%).

Оцінюючи формати взаємодії, які викликали найбільший інтерес серед студентів, було зафіксовано зростання популярності волонтерських акцій (з 55% до 65%) та соціальних флешмобів (з 62,5% до 70%). Це свідчить про те, що студентська молодь віддає перевагу активним і творчим способам долучення до соціально значущих ініціатив. Також помітно зросла підтримка благодійних зборів (з 45% до 50%), що підтверджує ефективність використаних методів мотивації.

Фактори, які найбільше впливали на рішення студентів брати участь у соціальних ініціативах, також зазнали певних змін. Якщо до запуску програми основним мотиватором був вплив друзів і знайомих (45%), то після реалізації програми зросло значення інформаційної підтримки (з 30% до 40%). Це підтверджує ефективність застосованих методів інформування та популяризації соціальної активності через соціальні мережі.

Важливим показником рівня залученості стала активність студентів у дискусіях та обговореннях. До початку проєкту лише 30% студентів брали участь в онлайн-дискусіях, тоді як після програми цей показник зріс до 40%. Це свідчить про підвищення рівня соціальної свідомості студентів та їхню готовність відкрито висловлювати свою думку з важливих питань.

Окрім анкетування, було проведено аналіз коментарів та активності в соціальних мережах. Загальна кількість коментарів під публікаціями із соціальними темами зросла на 40%, а кількість студентів, які залишали свої думки або брали участь у дискусіях, збільшилася вдвічі. Це підтверджує, що інтерактивний контент, використаний у межах програми, стимулював обговорення та залучення студентів до соціальної роботи.

Ще одним показником рівня залученості стало поширення студентами соціального контенту. Якщо до початку програми тільки 20% студентів поширювали пости про соціальні ініціативи, то після реалізації заходів цей показник зріс до 35%. Це означає, що програма не тільки сприяла залученню студентів до обговорень, а й мотивувала їх активно ділитися корисною інформацією зі своєю аудиторією.

Загалом результати дослідження продемонстрували, що активна комунікація через соціальні мережі та застосування різноманітних форматів залучення сприяли підвищенню рівня студентської участі у соціальних ініціативах. Позитивна динаміка у більшості показників свідчить про ефективність програми та підтверджує важливість використання соціальних мереж як платформи для соціальної роботи з молоддю.

Таким чином, впровадження програми соціальної роботи через соціальні мережі дозволило не лише привернути увагу студентів до актуальних соціальних проблем, а й сприяти їхній активній участі у волонтерських, благодійних та громадських ініціативах. Це підтверджує необхідність подальшого розвитку подібних проєктів та їх масштабування для залучення ширшої аудиторії молоді.

Соціальні мережі є потужним інструментом у соціальній роботі з молоддю, оскільки вони дозволяють ефективно комунікувати, поширювати корисну інформацію, залучати до активної участі в різноманітних соціальних ініціативах і заходах. Враховуючи специфіку молодіжної аудиторії, соціальні працівники повинні не тільки знайти відповідні методи використання цих платформ, але й адаптувати свої стратегії для максимального залучення молоді до соціальних проєктів. Однією з основних рекомендацій є використання популярних платформ, таких як Instagram, Telegram, YouTube, які найбільше відповідають інтересам і звичкам молоді.

Перш за все, соціальним працівникам необхідно вивчати потреби молоді, їхні інтереси і переваги у використанні соціальних мереж. Для цього доцільно проводити регулярні опитування та зворотний зв'язок з молодими людьми, щоб точно визначити, які платформи та контент їм найбільш цікаві. Важливо також враховувати те, що багато молодих людей активно використовують соціальні мережі не тільки для спілкування, але й для отримання інформації та навчання, тому соціальна робота має бути орієнтована на розвиток контенту, який не тільки інформує, але й має освітню чи психологічну цінність.

Другим важливим аспектом є створення контенту, який буде актуальним і корисним для молоді. Це можуть бути як інформативні пости, так і відео, інтерв'ю з експертами, лайфхаки щодо різних соціальних проблем або навіть онлайн-дискусії на важливі теми. Важливо створювати контент, який не лише інформує, але й залучає до активної участі, надає можливість для обміну думками та конструктивного діалогу. Це сприяє розвитку критичного мислення і відповідального ставлення до соціальних проблем.

Крім того, соціальні працівники повинні активно використовувати інтерактивні формати, такі як онлайн-опитування, вікторини, конкурси та флешмоби, що дозволяє не лише залучати до участі в проєктах, але й заохочувати молодь до конструктивної активності. Це також сприяє формуванню соціальної відповідальності та активної громадянської позиції серед молоді, оскільки інтерактивні заходи створюють атмосферу спільного вирішення проблем.

Одним із важливих аспектів ефективної роботи в соціальних мережах є моніторинг реакції та зворотного зв'язку від молоді. Важливо реагувати на коментарі, пропозиції та запити, проводити дискусії і брати до уваги думки учасників. Це дозволяє соціальним працівникам не лише зберігати активність на своїх платформах, але й покращувати взаємодію з молоддю, зберігаючи зацікавленість та довіру до соціальних ініціатив.

Іншою ключовою рекомендацією є створення партнерських відносин з молодіжними лідерами або інфлюенсерами. Молодь часто схильна довіряти своїм одноліткам більше, ніж офіційним представникам соціальних служб. Взаємодія з лідерами думок або інфлюенсерами може значно підвищити ефективність соціальної роботи, а також забезпечити додаткову популярність і поширення інформації про соціальні ініціативи.

Соціальні працівники повинні бути також готовими до того, щоб адаптуватися до змін, які швидко відбуваються в інтернет-просторі. Зміни алгоритмів соціальних мереж, нові функціональні можливості платформ або виникнення нових популярних соціальних мереж можуть змінити механізм

взаємодії з молоддю. Це вимагає постійного моніторингу нових трендів, щоб адаптувати свою стратегію і методи роботи до актуальних реалій.

Важливою частиною соціальної роботи в онлайн-середовищі є забезпечення безпеки молоді. Соціальні працівники повинні надавати рекомендації щодо захисту особистих даних, безпечного використання інтернету, а також щодо розпізнавання небезпечних ситуацій в онлайн-просторі. Поширення знань про інтернет-безпеку є важливим елементом соціальної роботи, оскільки допомагає молодим людям залишатися в безпеці, взаємодіючи в соціальних мережах.

Не менш важливим є використання соціальних мереж для моніторингу та оцінки результативності соціальних програм. Соціальні мережі дозволяють збирати дані про активність учасників, їхнє ставлення до ініціатив, а також аналізувати ефективність конкретних заходів. Це надає соціальним працівникам можливість оцінити, наскільки успішно втілюються програми, і які зміни в поведінці молоді вони спричиняють.

Соціальні працівники повинні також використовувати можливості соціальних мереж для популяризації соціальних ініціатив серед широкої аудиторії. Це включає поширення інформації про волонтерські проекти, благодійні заходи, програми підтримки та інші ініціативи, які можуть зацікавити молодь. Поширення таких ініціатив через платформи з високим рівнем залученості допомагає привертати увагу до соціальних проблем і залучати нових учасників.

Ще однією важливою рекомендацією є розвиток інклюзивного контенту, який орієнтований на різноманітність цільових груп молоді. Соціальні працівники повинні створювати контент, який відображає різні соціальні групи, ідеї та проблеми, що стосуються не тільки основної аудиторії, але й меншин. Важливо створювати простір для голосу кожного, де кожен може знайти підтримку і бути почутим.

Завершальним етапом роботи соціальних працівників у соціальних мережах є підведення підсумків і аналіз результатів. Регулярний моніторинг

досягнень, оцінка ефективності комунікації з молоддю, а також внесення корективів у стратегію дозволяють оптимізувати соціальну роботу та зробити її більш результативною. Соціальні працівники мають постійно оновлювати свої знання та вміння, адже соціальні мережі швидко змінюються, і успіх роботи залежить від здатності адаптуватися до нових умов.

Отже, у результаті проведеного аналізу ми запропонували цілу низку рекомендацій для соціальних працівників щодо ефективного використання соціальних мереж у роботі з молоддю, орієнтуючись на актуальні потреби та інтереси молодіжної аудиторії. Наші пропозиції охоплюють важливі аспекти, такі як створення корисного контенту, інтерактивні методи взаємодії, партнерство з лідерами думок, а також увагу до безпеки та захисту особистих даних. Ці рекомендації спрямовані на покращення взаємодії з молоддю, підвищення ефективності соціальних програм і створення інклюзивного та безпечного простору для обміну ідеями та досвідом у соціальних мережах.

Висновки до третього розділу

За підсумками експериментальної роботи було підтверджено ефективність використання соціальних мереж як інструменту соціальної роботи з молоддю. Повторне анкетування студентів після впровадження програми продемонструвало позитивні зміни в їхньому ставленні до соціальних ініціатив. Зокрема, зросла кількість студентів, які почали регулярно отримувати інформацію про соціальні проекти через соцмережі, а також тих, хто активно долучався до обговорень та ініціатив. Це свідчить про підвищення рівня обізнаності молоді та її зацікавленість у соціальних питаннях.

Порівняння отриманих даних до і після експерименту дозволило визначити ключові тенденції змін у поведінці студентів. Спостерігалось збільшення кількості учасників, які брали участь у волонтерських та благодійних акціях, а також соціальних заходах, організованих через соціальні мережі. Зросла довіра до соціальних мереж як платформи для інформування та

залучення молоді до громадської діяльності. Крім того, студенти почали активніше використовувати різні формати соціальних ініціатив, зокрема флешмоби, опитування та благодійні збори.

Визначення рівня залученості студентів у проєкт показало, що інтерактивні методи роботи, такі як онлайн-зустрічі, серії тематичних постів та можливість відкритого обговорення, сприяли більшій активності молоді. Підвищилася частка студентів, які не тільки пасивно споживали інформацію, але й активно взаємодіяли з контентом, залишали коментарі, поширювали публікації та долучалися до соціальних ініціатив. Це підтверджує важливість соціальних мереж як засобу комунікації у сфері соціальної роботи.

Отже, результати експерименту свідчать про успішність запропонованої програми та її позитивний вплив на студентську молодь. Використання соціальних мереж для соціальної роботи дозволило підвищити рівень обізнаності студентів щодо соціальних проблем, розширити їхню участь у благодійних та волонтерських ініціативах, а також сформувати більш активну громадянську позицію. Отримані результати підтверджують доцільність подальшого розвитку та вдосконалення подібних програм для залучення ширшого кола молоді до соціально значущих проєктів.

ВИСНОВКИ

У ході дослідження були досягнуті всі поставлені завдання, що дозволило комплексно оцінити можливості соціальної роботи з молоддю засобами соціальних мереж та обґрунтувати ефективність їх використання.

1. Здійснено теоретичний аналіз соціальної роботи з молоддю та її ключових принципів, який показав, що соціальна робота з молоддю є важливим напрямом діяльності, який спрямований на підтримку, соціалізацію та розвиток молодого покоління. Використання соціальних мереж у цьому процесі відповідає сучасним тенденціям розвитку суспільства, оскільки молодь значною мірою інтегрована у цифрове середовище. Дослідження впливу соціальних мереж на поведінку, ціннісні орієнтації та соціальну активність молоді продемонструвало, що соціальні мережі формують інформаційне середовище, яке значно впливає на соціальні установки молодих людей. Вони сприяють формуванню цінностей, зміні моделей поведінки, а також можуть бути засобом як позитивного, так і негативного впливу.

2. Охарактеризовано форми та методи використання соціальних мереж у соціальній роботі, що дало змогу виокремити ключові напрями цифрової соціальної роботи з молоддю. До основних форм можна віднести інформаційно-просвітницьку діяльність, консультування, організацію онлайн-заходів, мобілізацію волонтерських ініціатив та підтримку кризових груп. Серед методів соціальної роботи через соціальні мережі найбільш ефективними є інтерактивні вебінари, ведення спеціалізованих груп у соціальних мережах, використання чат-ботів та онлайн-консультацій. Використання мультимедійного контенту та гейміфікації сприяє активнішому залученню молоді. Усі ці методи дозволяють створювати інклюзивне середовище, де молодь може отримувати допомогу, підтримку та можливості для самореалізації.

3. Проведено діагностику ефективності використання соціальних мереж у соціальній роботі з молоддю, що дозволило оцінити рівень зацікавленості, активності та задоволеності молоді від участі в соціальних

проєктах онлайн-формату. Основними індикаторами ефективності стали рівень залученості студентів до соціальних ініціатив, динаміка змін у їхніх соціальних установках та оцінка користі запропонованих активностей. Було розроблено анкету, що дозволила виявити ставлення молоді до соціальної роботи в цифровому середовищі до та після впровадження програми. Отримані дані дали змогу оцінити, наскільки соціальні мережі можуть бути ефективним інструментом соціальної роботи.

4. Обґрунтовано та експериментально перевірено ефективність програми соціальної роботи з молоддю засобами соціальних мереж та здійснено аналіз її результатів, що показало позитивні зміни в ставленні молоді до соціальних ініціатив. Зростання рівня залученості учасників до соціальних проєктів, підвищення обізнаності про можливості соціальної роботи, покращення комунікації між молоддю та соціальними працівниками – усе це свідчить про ефективність використання соціальних мереж у цьому напрямі. Дані порівняння анкетування до та після експерименту підтвердили збільшення кількості молодих людей, які готові долучатися до соціальних ініціатив. Це підтверджує доцільність подальшого розвитку та вдосконалення соціальної роботи через цифрові платформи.

Отже, результати дослідження підтвердили, що соціальні мережі є ефективним інструментом соціальної роботи з молоддю, оскільки вони сприяють активізації молоді, поширенню важливої соціальної інформації та розширенню можливостей комунікації. Використання цифрових технологій дозволяє зробити соціальну роботу більш доступною, інтерактивною та адаптованою до потреб молодого покоління. Емпіричне дослідження показало, що залученість молоді до соціальних ініціатив через соціальні мережі суттєво зростає, якщо використовуються сучасні онлайн-інструменти та інтерактивні методи роботи.

Отримані результати можуть бути корисними для розробки програм соціальної роботи, спрямованих на молодь, а також для вдосконалення методик залучення молоді до соціальних ініціатив через соціальні мережі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Актуальні проблеми соціальної сфери : збірник статей студентів і викладачів / за заг. ред. С.М. Коляденко. Житомир: Вид-во Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2023. Вип. 13. 91 с.
2. Белінська О.Н. Сучасні дослідження віртуальної комунікації: проблеми, гіпотези, результати. Сучасні дослідження віртуальної комунікації: проблеми, гіпотези, результати. 2011. С. 252–262.
3. Богдан М. С. Психологічні особливості спілкування залежних від соцмереж. Психологія і соціологія: проблеми практичного застосування. 2014. С. 25–29.
4. Варіативність соціалізації особистості в умовах сучасного інформаційного суспільства : монографія за ред. Н. М. Токаревої. Київ : ТОВ НВП «Інтерсервіс», 2017. 220 с.
5. Видолуб Н. О. Проблема самооцінки особистості у контексті гуманістичної психології. Молодий вчений. 2016. № 9. С. 21–25.
6. Гнатюк Р. Соцмережі: співвідношення позитиву і негативу. Соцмережі: співвідношення позитиву і негативу. 2010. С. 252–262.
7. Гончарук В. Д. Безпека дітей в Інтернет–мережі: попередження, освіта, взаємодія. Безпека дітей в Інтернет–мережі: попередження, освіта, взаємодія. 2010. С. 252-256.
8. Данильченко Т. В. Суб'єктивне соціальне благополуччя як психологічний феномен. Психологічні перспективи. 2016. Випуск 28. С. 93–107.
9. Данько Ю. А. Соцмережі як форма сучасної комунікації: плюси і мінуси. Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки. 2012. С. 179–184.
10. Динник І. П. Соціальні мережі як засіб суспільного розвитку. Ефективність державного управління. 2018. Вип. 50. С. 53–58.
11. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. проф. І. Д. Зверєвої. 2–ге видання. Київ ; Сімферополь : Універсум, 2013. 536 с.

12. Іванова І. Б. Методи соціальної роботи (на основі Державних стандартів соціальних послуг): навч. посібник для студентів закладів вищої освіти. Київ: Університет «Україна», 2018. 302 с.
13. Івашнюва С. В. Використання соціальних сервісів та соціальних мереж в освіті. Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого–педагогічні науки. 2012. № 2. С. 15–17.
14. Глініч С. Ю., Ляшкова Н. О. Професійна компетентність фахівців соціальної сфери як соціодидактична проблема. Збірник наукових праць Кам'янець–Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія: Соціально–педагогічна. 2016. Вип. 26. С. 85–97.
15. Кампанія проти кібербулінгу. Всеукраїнська ініціатива. URL: <https://cyber.bullyingstop.org.ua> (дата звернення: 16.03.2025)
16. Коваленко О. В. Кіберпростір – гуманістичний потенціал цивілізації. Психологічні перспективи. Луцьк : Волин. нац. ун–т імені Лесі Українки, 2011. № 18. С. 111–121.
17. Козлова О. А. Соціальна психологія особистості та спілкування: практикум для студентів спеціальності 6.030101 «Соціологія». Х.: НТУ «ХП», 2017. 172 с.
18. Коневщинська О. Е., Литвинова С. Г. Електронні соціальні мережі як складник сучасних соціальних медіа. Інформаційні технології і засоби навчання. 2016. Т. 55. № 5. С. 42–54.
19. Лобовікова О. О. Соціальні мережі як феномен інформаційного суспільства. Вісник Львівського університету. Серія соціологічна. 2011. Вип. 5. С. 154–160.
20. Матрос О. О. Система соціального захисту в Україні : навчальний посібник Уманський держ. пед. ун–т імені Павла Тичини. Умань: Візаві, 2021. 175 с.
21. Немеш О. М. Віртуальна діяльність особистості: структура та динаміка психологічного змісту: монографія. Київ: Слово, 2017. 391 с.

22. Похилько С. В., Єременко А. Ю. Соціальні мережі як майданчик для створення та розвитку бізнес–проектів. Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. 2020. № 3. С. 130–139.
23. Презентація Програми ЄС Еразмус+ у рамках конференції «Молодь та держава: партнерство заради розвитку» (07–08.12.18, м. Львів). URL: <https://erasmusplus.org.ua/news/prezentacziya-programy-yes-erazmus-u-ramkah-konferencziyi-molod-ta-derzhava-partnerstvo-zarady-rozvytku-07-08-12-18-m-lviv/> (дата звернення: 15.03.2025)
24. Про основні засади молодіжної політики: Закон України №1414–IX від 27.04.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#n356> (дата звернення: 10.03.2025)
25. Розлуцька Г. М. Вивчення проблеми Інтернет–залежності: аналіз результатів експериментального дослідження. Науковий вісник Ужгородського національного університету : Серія: Педагогіка. Соціальна робота / гол. ред. І.В. Козубовська. Ужгород : Видавництво УжНУ «Говерла», 2012. 145 с.
26. Рудкевич Н. І. Методика соціально–педагогічної роботи: навчально–методичний посібник. Львів : Растр–7, 2021. 324 с.
27. Семигіна Т., Романова Н., Белишев О. Самооцінка молоді щодо здоров'я та способу життя. Вісник Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту. 2010. Вип. 3. С. 139–149.
28. Сергеєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасека О. В. Загальна психологія. Навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 296 с.
29. Сех М. І., Романова І. А. Готовність соціального працівника до роботи з людьми похилого віку в умовах благодійної організації. Актуальні проблеми досліджень у галузі соціальної педагогіки і соціальної роботи: Матеріали міжвузівської дистанційної студентської науково–практичної конференції (м. Харків, 27 травня 2020 р.) / за ред. М. П. Васильєвої. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2020. С. 67–74.

30. Соціальна робота: реалії та виклики часу: навчально–методичний посібник. Слов’янськ: Вид–во Б. І. Маторіна, 2021. 219 с.
31. Таблеточки – благодійний фонд. URL: <https://tabletochki.org/> (дата звернення: 15.03.2025)
32. Тюття Л.Т., Іванова І.Б. Соціальна робота: теорія і практика: Навч. посіб. 3–тє вид., переробл. і доповн. Київ. Знання. 2014. 575 с.
33. Утвенко В. В. Система соціального забезпечення та соціальної підтримки: навч. посіб. Київ : Вид. дім «Персонал», 2018. 248 с.
34. Чалабієва М. Р. Поняття соціальних мереж як особливого виду електронних засобів масової інформації. Молодий вчений. Вип. 8 (72). 2019. С. 125–129.
35. Чалабієва М. Р. Поняття електронних засобів масової інформації. Legeasiviata. 2019. Вип. № 6 (2). С. 105–109.
36. Чалабієва М. Р. Соціальні мережі як засіб реалізації прав людини в Україні. Jurnal uljuridicnațional: teorieș I practică. 2019. Вип. № 3. С. 46–49.
37. Шахова О. Г. Соціальна психологія особистості. Навчальний посібник. Харків: «Контраст». 2019. 116 с.
38. Шугайло Я. В. Інтернет–залежність та проблема її профілактики серед дітей та осіб підліткового віку. Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки. Запоріжжя. 2015. № 2 (25). С. 17–24.
39. Ялдин І. В., Понікаров В. Д., Федорищева О. А. Соціальний захист та пенсійне забезпечення в Україні. Харків: Мірошніченко О. А., 2019. 174 с.
40. Ярмоленко Т. Соціально–педагогічна профілактика Інтернет–залежності старшокласників. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип 19. Т. 1. 2018. С. 145–149.
41. Ярмолюк О., Фісун Ю., Шаповалова А. Соціальні мережі як сучасний інструмент просування. Підприємництво та інновації. Вип. 11 (2). 2020. С. 62–65.
42. Career Hub Pro: фриланс для молоді з інвалідністю. URL: <https://careerhub.in.ua/allprojects/career-hub-pro> (дата звернення: 16.03.2025)

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

АНКЕТА ДЛЯ ОПИТУВАННЯ ВИКЛАДАЧІВ ТА НАСТАВНИКІВ ЩОДО ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ З МОЛОДДЮ

Шановні викладачі та куратори!

Ця анкета створена з метою дослідження ефективності використання соціальних мереж у соціальній роботі з молоддю. Ваші відповіді допоможуть оцінити значущість даного інструменту для підтримки студентів та їхнього залучення до соціальних ініціатив. Опитування є анонімним, а його результати будуть використані виключно у науково-дослідницьких цілях.

1. Загальна інформація

1.1. Ваша посада:

- Викладач
- Куратор групи
- Адміністрація факультету
- Інше (вказіть) _____

1.2. Ваш досвід роботи у закладі вищої освіти:

- Менше 1 року
- 1–5 років
- 6–10 років
- Понад 10 років

1.3. Чи маєте ви досвід використання соціальних мереж у навчальному чи виховному процесі?

- Так, активно використовую
- Час від часу використовую
- Не використовую

2. Соціальні мережі як інструмент соціальної роботи з молоддю

2.1. Які соціальні мережі, на вашу думку, найбільш ефективні для роботи з молоддю? (можна обрати кілька варіантів)

- Facebook
- Instagram
- Telegram
- TikTok
- YouTube
- Інші (вказіть) _____

2.2. З якою метою ви використовуєте або могли б використовувати соціальні мережі у взаємодії зі студентами? (можна обрати кілька варіантів)

- Інформування студентів про заходи, новини університету
- Проведення консультацій
- Підтримка та мотивація студентів
- Організація соціальних ініціатив (волонтерство, благодійність тощо)
- Інше (вказіть) _____

2.3. Як ви оцінюєте ефективність соціальних мереж у соціальній роботі з молоддю?

- Дуже ефективні
- Скоріше ефективні
- Важко сказати
- Скоріше неефективні
- Зовсім неефективні

2.4. Які основні переваги соціальних мереж у взаємодії з молоддю ви можете виділити? (можна обрати кілька варіантів)

- Оперативність комунікації
- Зручність у використанні
- Високий рівень залученості молоді
- Можливість організації дистанційних заходів

- Інше (вказіть) _____

3. Проблеми та виклики використання соціальних мереж

3.1. Які труднощі ви бачите у використанні соціальних мереж для соціальної роботи з молоддю? (можна обрати кілька варіантів)

- Відсутність необхідних навичок у викладачів
- Низька залученість студентів
- Ризики кібербезпеки та дезінформації
- Перевантаженість інформацією
- Інше (вказіть) _____

3.2. Що, на вашу думку, могло б покращити ефективність використання соціальних мереж у соціальній роботі з молоддю? (можна обрати кілька варіантів)

- Проведення тренінгів для викладачів
- Запровадження офіційних університетських платформ у соцмережах
- Розвиток цифрових навичок у студентів
- Інші пропозиції _____

3.3. Чи підтримуєте ви ідею активного використання соціальних мереж у соціальній роботі з молоддю?

- Так
- Частково
- Ні

Дякуємо за ваш час і відповіді! Ваші думки допоможуть нам краще зрозуміти перспективи використання соціальних мереж у соціальній роботі з молоддю.

АНКЕТА ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЩОДО ЇХНЬОГО СТАВЛЕННЯ ДО СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ЧЕРЕЗ СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ

Шановні студенти!

Просимо вас взяти участь в опитуванні, яке проводиться з метою дослідження ефективності соціальних мереж у соціальній роботі з молоддю. Анкетування є анонімним, а його результати будуть використані виключно в наукових цілях.

Інструкція: Оберіть відповідь, яка найбільше відповідає вашій думці, або напишіть свою відповідь, якщо це передбачено.

I. Загальна інформація

1. Ваш вік:

- 18 років
- 19 років
- 20 років
- 21 рік
- 22 роки

2. Ваш гендер:

- Жінка
- Чоловік
- Інше (вказіть) _____

II. Використання соціальних мереж

3. Які соціальні мережі ви використовуєте найчастіше? (можна обрати кілька варіантів)

- Facebook
- Instagram
- Telegram

- TikTok
- Twitter
- YouTube
- Інше (вказіть) _____

4. Як часто ви користуєтеся соціальними мережами?

- Щодня
- Кілька разів на тиждень
- Кілька разів на місяць
- Рідко

III. Соціальна робота через соціальні мережі

5. Чи отримували ви інформацію про соціальні ініціативи, благодійні акції або волонтерські заходи через соціальні мережі?

- Так, регулярно
- Іноді
- Ні, ніколи

6. Чи брали ви участь у соціальних ініціативах, про які дізналися через соцмережі?

- Так, регулярно
- Іноді
- Ні, але планую
- Ні, і не планую

7. Які соціальні теми вам найбільш цікаві? (можна обрати кілька варіантів)

- Волонтерство
- Благодійні акції
- Психологічна підтримка молоді
- Захист прав студентів
- Екологічні ініціативи
- Інше (вказіть) _____

8. Як ви оцінюєте ефективність соціальних мереж у залученні молоді до соціальних ініціатив?

- Дуже ефективні
- Скоріше ефективні
- Скоріше неефективні
- Повністю неефективні

9. Який формат подачі інформації у соціальних мережах найбільш ефективний для соціальної роботи? (можна обрати кілька варіантів)

- Інформаційні пости
- Відео та стріми
- Онлайн-дискусії та форуми
- Ігрові та інтерактивні формати
- Інше (вказіть) _____

10. Що могло б вас зацікавити у соціальних ініціативах через соцмережі? (відкрите питання)

Дякуємо за вашу участь!

ПРОГРАМА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З МОЛОДДЮ ЧЕРЕЗ СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ

«АКТИВНА МОЛОДЬ: СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРИ»

Тривалість програми: 4 тижні

Цільова аудиторія:

Студенти Національного університету біоресурсів і природокористування України (40 осіб: 20 хлопців та 20 дівчат віком 18–22 років).

Мета програми:

Формування активної соціальної позиції серед молоді шляхом використання соціальних мереж як інструменту соціальної роботи.

Завдання програми:

1. Підвищити рівень поінформованості студентів про можливості соціальної роботи через соціальні мережі.
2. Сприяти залученню молоді до соціальних ініціатив через інтерактивні онлайн-заходи.
3. Формувати навички критичного сприйняття інформації та відповідального використання цифрових платформ.
4. Популяризувати волонтерську діяльність та громадянську активність серед молоді.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

Етап 1. Організаційна підготовка (1 тиждень)

1. Оголошення про старт програми через офіційні сторінки університету та студентських організацій у соціальних мережах (Facebook, Instagram, Telegram).
2. Формування групи учасників у Telegram або Facebook.
3. Підготовка першого інформаційного поста про мету, зміст та формат програми.

4. Опитування учасників щодо їхніх очікувань та інтересів для коригування контенту.

Етап 2. Проведення онлайн-зустрічей (2 тиждень)

Перша онлайн-зустріч (Zoom, Google Meet):

Тема: «Соціальні мережі як інструмент позитивних змін».

Формат: лекція + інтерактивне обговорення.

Спікери: соціальні працівники, громадські активісти.

Дискусія: Як молодь може використовувати соцмережі для впливу на суспільство?

Друга онлайн-зустріч (Instagram Live, TikTok):

Тема: «Волонтерство та активізм у цифровому просторі».

Формат: Інтерактивний стрім із залученням студентів, які вже брали участь у соціальних ініціативах.

Обговорення успішних кейсів онлайн-волонтерства та краудфандингу.

Етап 3. Запуск ініціативи у соціальних мережах (3 тиждень)

Серія постів із соціально важливими темами:

День 1: Права людини у цифровому просторі.

День 2: Волонтерські можливості для студентів.

День 3: Як боротися з кібербулінгом?

День 4: Екологічні ініціативи через соцмережі.

Використання інтерактивних форматів (опитування, челенджі, конкурси, флешмоби).

Взаємодія зі студентами через коментарі, голосування, історії та відео-реакції.

Етап 4. Аналіз ефективності та підбиття підсумків (4 тиждень)

Повторне анкетування учасників щодо їхньої залученості в програму та змін у ставленні до соціальної роботи через соцмережі.

Оцінка активності у соціальних мережах (кількість лайків, репостів, коментарів, залучених нових учасників).

Обговорення результатів у Telegram-групі або під час фінальної онлайн-зустрічі.

Підготовка звіту та рекомендацій для майбутніх ініціатив.

Очікувані результати:

1. Збільшення кількості студентів, які беруть участь у соціальних ініціативах через соцмережі.
2. Підвищення рівня обізнаності молоді щодо можливостей волонтерства та громадської активності.
3. Створення позитивного інформаційного простору в соціальних мережах університетської спільноти.
4. Формування навичок свідомого та безпечного використання цифрових платформ.

Інструменти моніторингу ефективності:

1. Статистика активності у соціальних мережах (охоплення, залученість).
2. Повторне анкетування студентів після завершення програми.
3. Аналіз коментарів та зворотного зв'язку від учасників.

Ця програма дозволяє інтегрувати соціальні мережі у сферу соціальної роботи з молоддю, використовуючи їх як ефективний інструмент формування громадянської відповідальності та соціальної активності.